Semnături Eminescu
(în format 2D/3D)

Dan Toma Dulciu

1.*Chestiuni preliminare*

Considerat un tezaur inestimabil al patrimoniului cultural național, corpusul documentar Eminescu este apreciat nu numai ca un depozit sacru de spiritualitate, dar și un imens câmp de studiu multidisciplinar.

Cercetarea științifică a manuscriselor Eminescu este o activitate laborioasă, având o finalitate extrem de generoasă: stabilirea/restabilirea cu metode de analiză grafologică a sensului originar al cuvintelor, expresiilor cu lecțiuni incerte, prezente în multe din operele acestui titan al gândirii și simțirii românești; datarea/localizarea cu un grad mai ridicat de exactitate a diverselor creații eminesciene; reconstituirea tipurilor inițiale și apoi a variantelor poetice; identificarea și autentificarea autografelor originale Eminescu, cu eliminarea acelora care îi sunt atribuite în mod nejustificat; o mai bună cunoaștere a personalității poetului, prin analiza particularităților grafologice ale scrisului acestuia; interpretarea unor eventuale afecțiuni psihice, manifestate prin degradarea scrisului, cu concluziile ce rezultă din această analiză.

Primii care au abordat o parte dintre aceste direcții de cercetare au fost editorii operei *Luceafărului*, care au petrecut ani de muncă în descifrarea și lecturarea corectă a manuscriselor eminesciene. Ulterior, acestora li s-au alăturat medicii, psihiatrii[1] care au folosit analiza grafismului eminescian pentru a justifica una sau alta dintre tezele susținute de aceștia în studiul stării de sănătate a poetului.

Deoarece în ultima perioadă au apărut în posesia colecționarilor diverse manuscrise, scrisori, fotografii, artefacte atribuite lui Eminescu, este necesară

[1] Dr. G. Marinescu, ”*Scrierea, turburările ei și grafologia*”, București, 1905; I.T. Ulic, ”*Expertiza grafică*”, Ed. a II-a, București, 1916; H. Stahl, ”*Grafologia și expertizele în scrieri*”, Cartea Românească, București; Lucian Ionescu, ”*Expertiza criminalistică a scrisului*”,Editura Junimea, Iași, 1973;Constantin, Radu (2007) *Grafologie: Personalitatea în scris,* Asab, Bucureşti; Athanasiu, Andrei (1996), *Tratat de grafologie. Cunoaşterea personalităţii prin scris*, Humanitas, Bucureşti; Baggett, Bart (2005), *How You Can Analyze Handwriting in Ten Minutes or Less, Handwriting University* / Empresse Publishing, Dallas, Texas, USA; Ionescu, Nae – *Scrisul si omul,* Humanitas, 1994; Negru, Mihail (1999), *Tratat practic de grafologie ştiinţifică,* Pandora, Bucureşti;

folosirea unor metode de evaluare științifică a acestor obiecte (realizate de laboratoare de criminalistică), inclusiv efectuarea de expertize grafologice.

2. *Câteva precizări.*

Având în vedere că manuscrisele poetului, documente oficiale, scrisori etc sunt păstrate în depozite separate[2], în arhive[3] aflate în diverse orașe din țară sau străinătate (București, Iași, Cluj, Brașov, Iași, Sibiu, Botoșani, Freiburg im Breslau[4], S.U.A[5] ș.a.), ori la diverşi colecționari particulari, opinăm că este necesară constituirea unui ”*corpus documentar eminescian”* (fie la *Biblioteca Academiei Române,* fie sub auspiciile unui viitor *Institut Eminescu*), reunind copii sau *”amprente*” digitale ale tuturor scrierilor acestuia.

Un fond exhaustiv a tot ceea ce a fost izvorât din pana lui Eminescu ar ajuta la mai buna cunoaștere a caracteristicilor *”scrisului*” marelui poet, primul pas fiind deja făcut de către *Academia Română,* care a prelucrat, editat și salvat în format electronic tezaurul de manuscrise Eminescu, aflat la *Biblioteca Academiei*.

Această inițiativă este o necesitate imperioasă, ținând cont că, în decursul vremii, o parte dintre manuscrisele sau cărțile poetului au dispărut în condiții vitrege (Manuscrisul ”*Prințesa Elisabeta*”, dăruit suveranei de Titu Maiorescu în 3/16 aprilie 1912; Manuscrisele și cărțile din fondul Eminescu, arse în 1989 în criminalul incendiu căruia i-a căzut victimă BCU –București; rătăcirea cărților din *Fondul de Aur*, aflate la Biblioteca Liceului ”*Gh. Șincai*”- București).

Având o bază de date Eminescu, cercetătorii ar putea utiliza mijloace tehnice performante (programe de prelucrare a imaginilor, scannere, camere fotografice digitale etc) pentru prezervarea acestor manuscrise, dar mai ales pentru *”descifrarea”* textelor cu lecțiune nesigură.

În completarea cunoscutului dicționar al lexicului poetic eminescian, ar trebui creat un *Dicționar al grafemelor* folosite de Eminescu (litere inițiale, litere finale, majuscule, minuscule, ligaturi, prescurtări, semnături etc), utilă în operațiunea de descifrare (lecturare) unitară a manuscriselor *Luceafărului*.

[2] *Academia Română* (44 caiete, plus alte manuscrise), *Arhivele Naționale ale României* (sediul central sau sediile județene: Arad, Argeş, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brașov, Brăila,Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Galați, Iași, Mehedinți, Neamț, Olt, Satu-Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Vaslui, Vrancea), Biblioteca Națională, Bibliotecile Central Universitare (BCU Iași: *Gramatica Sanscrită*; BCU Cluj: *Caietul Roșu,* Mss 4246), Biblioteci Publice (ex Biblioteca Municipală din Turnu Severin*: ”Album*”), Centrul Memorial Ipotești, Muzeul Literaturii Române, colecții particulare.
[3] Arhiva MAE, București.
[4] La *Biblioteca Română din Freiburg* se află manuscrisul *”Criticilor mei*” (donat de familia Hohenzollern);
[5] În SUA se păstrează corespondența Eminescu –Veronica, editată de Christina Zarifopol – Illas în anul 2000;

Acest dicționar ar trebui să stabilească o catalogare a grafemelor eminesciene, conform unei clasificări unanim acceptate:

- Mărimea scrisului
- Stilul liniilor de bază
- Spațierea dintre linii si cuvinte
- Forma literelor
- Înclinarea literelor
- Presiunea scrisului
- Zona superioară a scrisului (literele l , t , h , etc.)
- Partea inferioară a scrisului (literele f, g, j, p , q , y)
- Marginile paginii

3. Analiza grafologică a unor manuscrise eminesciene

În cursul anului 1992, am solicitat *Laboratorului Central de Expertize Criminalistice* din cadrul Ministerului Justiției emiterea unui *Aviz de Specialitate* prin care să se stabilească dacă un număr de trei documente aflate în *Arhiva MAE* român au fost scrise de poetul Mihai Eminescu.[6]

La data de 31 mai 1993, expertul dr. Lucian Ionescu a emis avizul solicitat, din care rezultă că aceste documente, mai puțin semnăturile din josul paginii, sunt scrise de Mihai Eminescu.

Acest document are o mare însemnătate în istoria eminescologiei, fiind prima cercetare de specialitate, efectuată cu mijloace științifice, asupra caracteristicilor grafologice ale scrisului eminescian, pe documente din perioada 1872-1874.

Din acest raport de expertiză grafologică, intitulat *Aviz de Specialitate,* deducem câteva aspecte definitorii ale scrisului Poetului, așa cum rezultă din compararea acestor documente cu documentele aflate la *Academia Română*.

Documentele aveau ca suport o hârtie de tip ministerial, format 23x24 cm.

Scrierea s-a efectuat cu cerneală neagră fero-galică.

---

[6] Dan Toma Dulciu, *Eminescu și diplomația*, Editura Universitară, București, 2008, p. 107-134

În avizul amintit, prof. dr. Lucian Ionescu a prezentat principalele constatări[7], rezultate în urma analizei grafismului textelor în cauză (dată, titlu, conținut, formule de adresare), semnăturile fiind evident ale altor personalități: Nicolae Krețulescu, respectiv Theodor Rosetti, șefii de misiune din acea epocă.

Grafismul acestora poate fi definit ca fiind executat îngrijit, descifrabil, fără omiterea punctuației, cu o vădită atenție pentru punerea în pagină, aşa cum procedează un copist. Cu toate acestea nu se poate spune că am avea de-a face cu un scris artificial sau confecționat. Dimpotrivă, atât formele literale (marcate totuşi de anumite modele specifice epocii, mai ales majusculele), cât şi alte elemente (legăturile, finalele etc.) prezintă numeroase indicii de maximă spontaneitate şi naturalețǎ, care imprimă grafismului originalitate.

Aceste concluzii au rezultat în urma analizei unui eșantion de documente provenind de la *Academia Română*. Expertul a precizat că scrisul lui Eminescu este extrem de versatil[8], cu forme variabile, mergând de la dimensiune redusă, aspect care este majoritar prezent în manuscrisele eminesciene, până la alte pasaje unde scrisul este perceptibil mai mare.

În ceea ce privește direcția rândurilor, aceasta este oscilantă, putând ajunge orizontală sau descendentă.

Cât privește gradul de lizibilitate, autorul expertizei conchide[9] că acesta

traversează toate stadiile posibile: de la scrisul aproape indescifrabil datorită diminuării dimensiunii (litere ca nişte „purici") şi simplificării excesive (de exemplu, foto 52 Archaeus, BAR 2255, p. 7 r, voi. VII), până la scrisul clar, de factură caligrafică (scrisoarea din 5 decembrie 1887). Indiferent de aceste fluctuații proprii poetului în toate cazurile morfologia literală se păstrează relativ constantă, ceea ce permite un examen comparativ eficace.

[7] Dan Toma Dulciu, op. cit. p. 111.
[8] Schimbător, instabil
[9] Idem, p. 112

Se remarcă anumite aspecte de factură caligrafică[10], cum ar fi înclinarea

moderată spre dreapta, direcția ușor ascendentă a rândurilor alternată cu direcția orizontală și chiar descendentă (mai ales la cele două scrisori), spațierea cuvintelor, legarea literelor, utilizarea aliniatelor, plasarea datei în colțul de sus dreapta sub limita superioară a filei. Marginea din stânga textului este mare, dar nu în toate manuscrisele de comparație. Mai importantă pentru individualizare, reprezentând o deprindere personală, este deprinderea de a nu duce rândurile până la capătul filei. Astfel se observă o inegalitate în ce privește terminarea rândurilor (nu se practică despărțirea cuvintelor în silabe), de unde forma inegală a marginei din dreapta textului, adică spațiul rămas alb până la marginea filei.

Ceea ce este caracteristic doar scrisului eminescian, sunt următoarele trăsături definitorii[11]:

- fenomenul de gladiolare, respectiv diminuarea progresivă a înălțimii literelor dintr- un cuvânt;
- așa-numitul scris „săltăreț” sau „în scară”: cuvintele urcă sau coboară fără ca direcția rândului să fie influențată;
- subînălțarea minusculelor depasantei superioare: minusculele „t”, „d”, „I” etc. au o înălțime redusă, aproape egală cu cea a literelor nedepasante.

De asemenea, autorul subliniază că scrisul lui Eminescu manifestă o uniformitate remarcabilă a construcțiilor literale dar și cifrice, rămase constante de-a lungul vieții acestuia.

De asemenea, acesta precizează câteva caracteristici grafice ale unor litere folosite în mod frecvent de către Eminescu[12]:

[10] Idem, op.cit. p.113
[11] Ibidem
[12] Idem, op. cit. 114

- majuscula „A”, caligrafică, se individualizează prin adăugarea unui fanion în partea superioară stângă; terminația literei este înmelcuită;
- majuscula „IM” prezintă exact aceleaşi caracteristici ca şi majuscula „A”; în plus notăm buclarea extremității inferioare a trăsăturilor mediane şi a extremității superioare a laturei drepte;
- majuscula „D”, cu sau fără un mic fanion la extremitatea superioară, are bucla de la bază alungită spre stânga şi finalizarea volutei în spirală;
- majuscula „C” apare aplatizată pe verticală; debut prin croşet rotunjit;
- majuscula „O” începe frecvent printr-o trăsătură oblică de atac;
- majuscula „B”, caligrafică, are începutul şi sfârşitul rotunjite; bucleta mediană este redusă;
- majuscula „P”, tot caligrafică, se particularizează prin întoarcerea spre interior a extremităților volutei; deasupra acesteia apare uneori fanionul semnalat la majuscula „D”. care poate fi câteodată întâlnit şi la majuscula „B”;
- majuscula „I”, cu fanionul uşor ondulat şi bucletă virtuală la extremitatea superioară a bastonatei, se individualizează şi prin exagerarea amplorii trăsăturii de bază înmelcuite;
- majusculele „L” şi „S” sunt trasate după modelul caligrafic cu trăsătura incipientă concavă;

- minuscula „f” prezintă două variante: cu depasanta interioară simplă, redusă la o bastonată amputată, şi cu aceeaşi depasanta buclată, caz în care trăsătura urcătoare formează o fundă cu bara mediană;
- minuscula „g” are punctul de intersectare a buclei depasantei inferioare mai jos decât ovalul;
- minuscula „d”, caligrafică, are depasanta subînălţată (scurtă) şi trasată separat de oval; atât în scrisul încriminat cât şi în cel de comparaţie apare uneori o variantă executată după modelul gotic;
- minuscula „t”, de asemenea subînălţată, are bara frecvent redusă (reţinută) ceea ce nu exclude şi bare mai lungi (energice); de remarcat preferinţa pentru plasarea barei în punctul cel mai de sus al corpului principal, precum şi tendinţa de descentrare spre dreapta;
- minuscula „t” în poziţie finală (deci la sfârşitul cuvântului) este uneori lipsită de bară ceea ce imprimă un aspect unghiular (ca un „L” tipografic);
- minusculele „a” şi „e” în poziţie de litere finale sunt terminate printr-un fel de parafă urcătoare, rotunjită şi dirijată spre stânga (mişcare sinistrogiră);
- minuscula „b” este terminată în două feluri: prin bucletă virtuală sau circular (varianta ilustrată în planşă);
- minuscula „p” evidenţiază întotdeauna modelul caligrafic;
- minuscula „z” are „talpa” net descendentă;
- minuscula „r” prezintă două variante deopotrivă utilizate: caligrafică (cu platou) şi tipografică (cu corpul unghiular, terminat printr-un fanion uşor concav).

Specialistul grafolog atrage însă atenția asupra minusculei ”s”: deși corpul se termină pe linia inferioară a scrisului, printr-o mișcare diferită se reia scrierea de sus și se execută o trăsătură scurtă spre dreapta, constituind totodată atacul literei următoare[13].

[13] Idem, p. 116

Descrierea modului în care sunt grafiate cifrele în manuscrisele lui Eminescu reprezintă un capitol aparte în acest studiu grafologic[14].

In ce priveşte cifrele, deşi par a fi influenţate de un oarecare manierism (modelul epocii) ele prezintă asemănări concludente în cele trei documente şi scrisul poetului Corespondenţele vizează nu numai forma ca atare - de altfel în general mai săracă decât la litere - dar şi particularităţi pregnante de execuţie. Un exemplu îl oferă cifra „5" (în formă de seceră), la care se observă aceeaşi repartiţie a presiunii: începutul ovalului mai îngroşat şi terminarea printr-un punct masiv. Alte asemănări cifrice:

- cifra „2" are talpa arcadată şi descendentă, ca la minuscula „z" descrisă mai sus:
- cifra „3" prezintă extremitatea superioară trasată drept (varianta ilustrată în planşă) sau rotunjit;
- cifra „4" este dreptunghiulară; ca detaliu notăm bucleta virtuală prin care sunt unite prima trăsătură verticală şi trăsătura mediană orizontală;
- cifra „7" se caracterizează prin prelungirea excesivă sub linia inferioară a scrisului; această veritabilă depasantă este fie simplă (varianta ilustrată în planşă), fie buclată ca un T;
- cifra „9" are terminaţia frecvent supradimensionată, curbată şi orientată spre stânga.

Prof. Dr. Lucian Ionescu observă în final că execuția îngrijită și controlată a scrisului eminescian creează aparența de rigiditate, reprezenând ăn același timp și un bun exemplu al conceptului de *individualitate* și *stabilitate relativă*[15] a scrisului poetului.

[14] Ibidem
[15] Vezi infra, pagina 12

4. *Morfologia corpusului documentar eminescian aflat la Arhivele Naționale*

Depozitele arhivistice centrale și județene, având documente eminesciene, conțin mai multe categorii de acte atingătoare de viața și activitatea *”Luceafărului”.*

Configurația *Fondului Eminescu,* aflat la *Arhivele Naționale ale României,* evidențiază existența câtorva clase distincte de documente:

A. *Documente olografe Eminescu*: manuscrise[16], scrisori[17], cereri administrative[18], dedicații[19], însemnări diverse[20], chitanțe[21], rapoarte[22],

[16] Ex: Poezia ”*Mulți ați râs de-a mele versuri*” (D.A.N.I.C., col. M. Eminescu, Dos. II/1904, orig. Fără titlu, datată 1871-1874); Poezia ”*Mitologicale*” (D.A.N.I.C., col. M. Eminescu, I/18, variantă) etc.

[17] Scrisoare din Viena, datată 16 mai, trimisă de Eminescu lui Iacob Negruzzi, cu privire la studiul lui Slavici asupra ungurilor,un tablou dramatic dedicat lui Andrei Mureșanu, și câteva poeme trimise spre publicare în ”*Convorbiri Literare*” (D.A.N.I.C., Col. M. Eminescu, dos.I/2, f.1-4, fotocop.)

[18] Cererea datată 16 martie 1864, Botoșani, prin care elevul Mihai Eminescu solicită Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice o bursă de studii (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P. –Moldova, Dos. 148/1861, f.193,194, original, semnat *Mihailu Eminovici*, însoțit de copia situației școlare din anul 1863 a elevului M.E., scrisă tot de el); Cererea lui Mihai Eminescu către Prefectura Jud. Botoșani pentru a i se elibera un pașaport (D.J.A.N. – Iași, Col. Documente, 555/14, 14 bis, orig.); Cererea lui Mihai Eminescu prin care solicită Direcției Teatrului Național un acont de 10 galbeni (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, dos.274/1868, fila 146: documentul lipsește însă de la dosar, conf. mențiunii lui Șerban Cioculescu pe coperta acestui dosar.); Cerere a artiștilor români, scrisă de Eminescu (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P. Dos.491/1867, f.235); Cerere către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, al cărei text și semnătură sunt scrise de M. Eminescu (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P. Dos.491/1867, f.461.); Cerere către Directorul General al Teatrelor, al cărei text este scris de M. Eminescu (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos.26 (fost 279)/1868, f.4); Cerere către Directorul General al Teatrelor, al cărei text și chiar semnături sunt scrise de M. Eminescu (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 279/1868, f.7); Cerere către Directorul General al Teatrelor, al cărei text și chiar semnături sunt scrise de M. Eminescu (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 279/1868, f.10); Scrisoare către Directorul General al Teatrelor, textul fiind scris de poet (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 274/1868, f.62, 68); Scrisoare către Directorul General al Teatrelor, textul fiind scris de poet (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 274/1868, f.102);); Scrisoarea lui M. Pascaly către membrii Comitetului Teatral, textul fiind scris de poet (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 274/1868, f.148,159); Cererea lui M. Pascaly către Directorul Comitetului Teatral, textul este scris de poet (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 294/1869, f.84); Cererea lui M. Pascaly către membrii Comitetului Teatral, textul este scris de poet (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 294/1869, f.121-122);

[19] Ex. Versurile dedicate lui *Iacob Negruzzi, Deputat, Iassi,* la petrecerea de Revelion, din casa Mitei Kremnitz, unde au participat I.Slavici, I.L. Caragiale, T. Maiorescu ș.a. (1879 dec. 31, noaptea la 11 ¾, Iași – D.A.N.I.C. col. M.Eminescu, II/7 orig.);

[20] Versuri obscene, cu titlul: *Mărul, Carnavalul, Dovleacul, Scaunul, Mortul* și altele, fără titlu: (D.A.N.I.C., col. M.Eminescu, II/104, f.5-7, orig.). Scrise pe hârtie veche, cu filigran, redactate anterior sosirii poetului la București (1870-1876). La categoria însemnări diverse putem include și cartea de vizită pe care Eminescu scrie unei persoane neidentificate că este nevoit să amâne predarea unei lucrări, fiind bolnav. (D.A.N.I.C., col. M.Eminescu, I?14, orig. Probabil iunie/august 1887).

[21] Chitanțe de primire de bani, de exemplu cea din 17 oct.1879, privind primirea unui aconto la leafa ziariștilor de la ”*Timpul*” (D.A.N.I.C., col. M. Eminescu, I/3, orig.);

[22] Raport întocmit de M.Eminescu, în calitate de bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Iași, referitor la cumpărarea de cărți și manuscrise (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P. dos. 2588/1874, f. 77 orig.); idem, (D.A.N.I.C., M.C.I.P., dos.2736/1875, f. 54,orig.); în arhive există numeroase rapoarte întocmite și semnate de M.Eminescu, în calitate de revizor școlar, membru în diverse comisii de examinare etc.

procese-verbale[23], interogatorii[24], telegrame[25], rezoluții[26], acte solemne[27] etc. În această mare clasă de documente distingem două sub-categorii de înscrisuri:

1. Documente redactate cert de Eminescu[28];
2. Documente presupuse a fi redactate de acesta[29].

B. *Copii* după manuscrise eminesciene, conținând texte lirice, epice;
C. *Acte* referitoare la Eminescu: adeverințe, diplome, acte juridice[30], contracte[31], state de plată[32] etc

5. Semnăturile lui Eminescu

Semnătura lui Eminescu reprezintă un element definitoriu al grafismului acestuia, fie că este vorba de reprezentări fastuoase, redate cu un talent grafic remarcabil, fie că este o simplă bigramă - *M.E.*, cu care își *"însemnează*" anumite creații.[33]

Alteori, poetul aplică un fel de *"monograme"* criptografice pe marginea unor manuscrise proprii, un tip de semne încifrate de recunoaștere a paternității acelor creații.

---

[23] Proces-Verbal încheiat între M. Eminescu și D. Petrino, privind predarea funcției de director al Bibliotecii Centrale din Iași (D.A.N.I.C., fond Înalta Curte de Conturi, Dos. 53/1874-1878, f. 5; D.J.A.N. –Iași, Col. Documente, 555/560, f. 12. cop. de M. Eminescu).

[24] Interogatoriul luat lui Eminescu de judecătorul de instrucție P. Stoica în procesul din anul 1876 referitor la așa zise sustrageri de obiecte de inventar din Biblioteca Universității Iași (Arhivele Statului, Iași);

[25] Ex.tel.datată 27 iul.1875 (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P. dos.2825/1875, f.9.,orig.);

[26] Cererea unui învățător din Jud. Vaslui, conținând rezoluția favorabilă a lui M. Eminescu (D.J.A.N. –Iași, fond Revizorul Școlar Iași, Dosar 422/1875, f. 37, orig); numeroase documente școlare conțin rezoluții întocmite și semnate de M.E.

[27] Jurămint depus de M.E. la numirea sa în postul de subbibliotecar la Biblioteca Centrală din Iași (D.J.A.N. – Iași, fond Universitatea "Al.I.Cuza" –Iași, Rectorat, Dos. 532/1884-1885, f. 7. Orig.)

[28] Aici putem cuprinde cererile oficiale, semnate de Eminescu, manuscrisele unor poezii, articole de ziar etc.

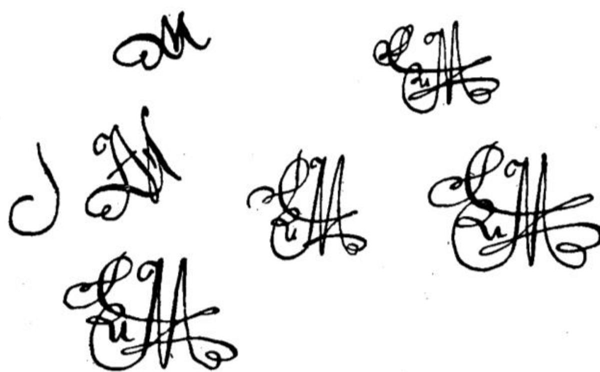
[29] De exemplu, cererea adresată Magistrului din Brașov pentru acordarea autorizației de efectuare a turneului trupei Fanni Tardini (D.J.A.N. Brașov, fond Primăria Brașov, actele Magistrului, Doc. 4360/1865, în limba germană); se presupune că a fost redactată de Mihai Eminescu, care însoțea atunci trupa de teatru. Poezia "*Pocăința bețivului*", scrisă de o altă mână și atribuită lui Mihai Eminescu. D.A.N.I.C., col.M. Eminescu, II/103, cop);

[30] Actul întocmit de prim- procurorul de pe lângă Tribunalul Iași, în urma audierii lui M. Eminescu, privind lipsurile imputate acestuia din inventarul Bibliotecii Centrale Iași (D.J.A.N.-Iași, Documente, 555/60, f.11, orig.semnat de M.Eminescu).

[31] Contract încheiat între Direcția Generală a Teatrelor și Mihai Eminescu, pentru funcția de sufleor II și copist al Teatrului Național cu 450 lei pe lună, semnat de Mihai Eminescu (D.A.N.I.C., fond Teatrul Național, Dos. 14/1869, f.67); Cererea lui M. Pascaly către Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice, textul este scris de poet (D.A.N.I.C., fond M.C.I.P., Dos. 150/1869, vol.1, f.133);

[32] Statul de prezență și de plată al Școlii Comerciale din Iași, nov/dec. 1884, respectiv ianuarie/august 1885 (D.A.N.I.C., fond R.E.A.Z., dos.797/1884, f. 66-67, orig. Semnat M.Eminescu).

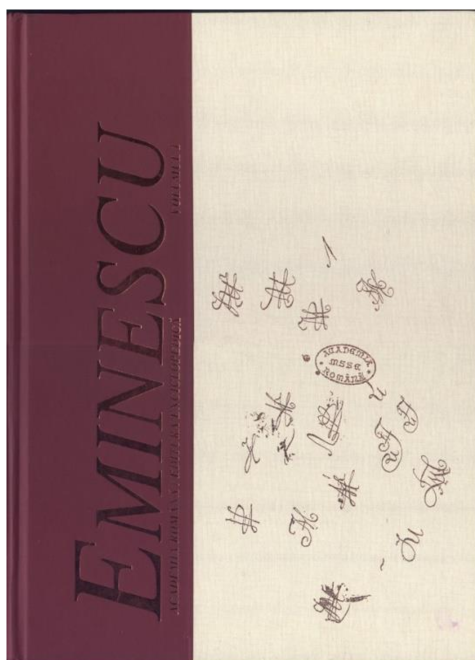
[33] De exemplu, aforismul "*Adevărul aur ? După aur aleargă toți, de adevăr fug toți* " poartă semnătura redată simplu, prin bigrama "M.E." (vezi Augustin Z. N. Pop, *"Contribuții Documentare la Biografia lui Mihai Eminescu*", Editura Academiei, București, 1962, p. 335, facsimil).

Monograme Eminescu, realizate de poet.

Variantă de semnătură alambicată

Manuscrisele lui Eminescu, Vol. 1 (2004) Copertă (specimene de semnături eminesciene sub formă de monograme).

O analiză din perspectivă grafologică a semnăturii poetului subliniază aceste caracteristici prezente în toate cursurile de specialitate: a) *individualitate;* b) *stabilitate relativă* (în sensul menținerii aproximativ constante a unor particularități grafice).

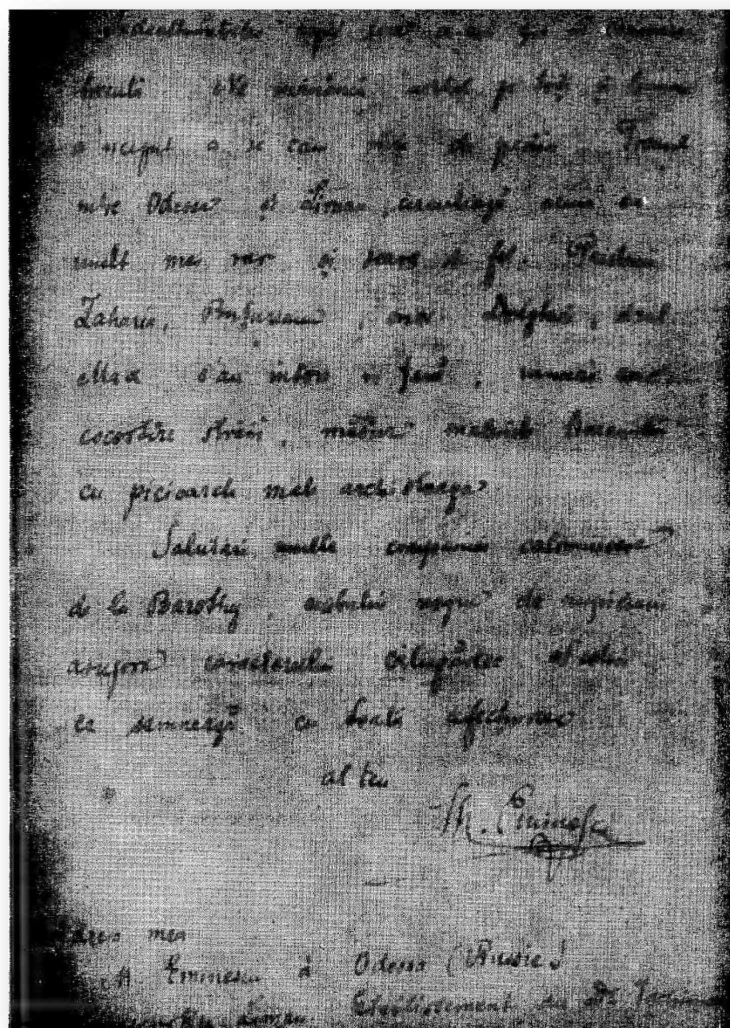
-*Individualitatea semnăturii* reprezintă *expresia grafică a personalității* celui care își pune însemnul propriu pe un suport, oricare ar fi suportul scrierii: scrisoare, act oficial, pictură/desen, creație intelectuală sau artistică.

Semnătura are un caracter unic, fiind *un semn distinctiv* care personalizează un individ, în raport cu alte persoane purtând aceleași nume și prenume. Prin semnătura pusă pe o creație personală, autorul își etalează ”*marca*” sa proprie, redată grafic, demonstrând astfel caracterul autentic al creației respective, în baza căreia opera sa este recognoscibilă, putându-i fi atribuită fără dubii.

-*Stabilitatea relativă* semnifică faptul că semnătura unui individ cunoaște o evoluție, ajungând la un moment de consacrare definitivă, după care aceasta se stabilizează, devenind o semnătură permanentă. De exemplu, semnăturile lui Eminescu din tinerețe (cum ar fi cererea lui Mihai Eminescu - sufleur la Teatrul Național- către directorul Gr. Bengescu, pentru a-i acorda un avans din salariu la mutarea sa în București, în 1868[34], sunt semnături simplificate, diferite de aceea având înflorituri, semnătura atât de cunoscută a lui Eminescu.

Chiar și după externarea din sanatoriul vienez de la Oberdöbling, semnătura poetului se păstrează neschimbată, în forma consacrată pe care o cunoaștem, după cum demonstrează și scrisoarea lui, adresată din Odesa, la 15 august 1885, către P. Novleanu.

[34] Augustin Z. N. Pop, op. cit. p. 385, facsimil

Semnătură Eminescu, pe o scrisoare trimisă din Odesa (August 1885)

Aceleași trăsături grafice, nealterate de perioadele de internare, le putem observa și în scrisoarea trimisă de M.Eminescu unui prieten din Iași, la data de 5 Decembrie 1887, ceea ce demonstrează faptul că posibilele maladii psihice puse pe seama sănătății precare a poetului, nu au afectat în nici un fel calitatea scrisului și a semnăturii, așa cum se întâmplă de obicei la persoanele care au probleme de natură psihică[35].

[35] Despre acuratețea scrisului și a semnăturii lui Eminescu pledează alte două manuscrise aflate în depozitele *Academiei Române*, datate 30 septembrie 1887 și 2 noiembrie 1887 despre care A.Z.N.Pop afirma că ”*impresionează, pe de o parte prin forma lapidarăa redactării, pe de altă parte prin perfectul duct caligrafic. Cât privește semnătura poetului, ea este compusă cu eleganță și simetrie, parafa încheiindu-se printr-un grațios nod liniar”* (op.cit.p. 493).

6. *Funcțiile semnăturii*

Semnătura olografă a unei persoane îndeplinește câteva funcții principale, depinzând de contextul concret în care este folosită.

a) Prima este *funcția probantă*, semnificând faptul că o anumită persoană este de acord cu conținutul unui anumit document (Contract, Proces-Verbal, Cerere, Declarație). Cu alte cuvinte, semnătura dovedește caracterul nerepudiabil al conținutului unui act, semnatarul acestuia recunoscând în mod oficial, prin propria semnătură, autenticitatea acelui document. În felul acesta, semnătura îndeplinește și caracterul unui mijloc de probă a valabilității actului dar și o expresie a voinței sale ca actul să devină mijloc de probă.

b) A doua funcție este aceea de a fi *un element de siguranță*, care este folosit ca o garanție împotriva falsului în înscrisuri.

Nu este necesar ca semnătura să fie clară sau inteligibilă, rolul său nefiind acela de a etala identitatea unei persoane, ci de marcare a propriei sale personalități, într-o manieră nerepetabilă și neimitabilă.

c) De asemenea, semnăturile au uneori un anumit *caracter estetic* (depinzând de grafia personală a autorului, dar și de dorința sa de a se prezenta unui eventual destinatar al documentului într-o manieră cât mai îngrijită).

7. *Temperamentul și caracteristicile scrierii*

Temperamentul unui individ este o formă exterioară de manifestare a individualității sale. În vechime Hipocrat, Galenus stabileau patru tipuri de temperament: *coleric, sanguinic, flegmatic și melancolic*. Fiecărui tip de temperament îi corespunde un grafism specific. Vom acorda o mai mare atenție tipului de *temperament melancolic.*

Grafismul scriptorilor din categoria melancolicilor se prezintă în forme foarte variate. Uneori scrisul este inegal în înălțime, lărgime și direcție[36]; alteori, scrierea este desfăcută, cu aspect filiform. Nu de puține ori, scrierea devine mică, strânsă, cu presiune redusă (specifică ființelor timide).

Desigur, nu există modele pure, aceste caracteristici se pot întâlni doar la o cincime dintre scriptori, restul grafiilor fiind tipuri compuse din modele intermediare sau sunt un amestec de tipologii.

De asemenea, trebuie să adăugăm la modul de a scrie al melancolicilor și *scrierea automată*.[37]

Caracteristicile grafice ale scrisului îl încadrează pe Eminescu în categoria melancolicilor celebri: Chopin, Vigny, Amiel, Rousseau, Lucian Blaga.

O analiză a scrisului eminescian trădează un temperament melancolic. Potrivit specialiștilor, temperamentul melancolic trădează un tip nervos slab, inhibabil[38]. Pentru melancolici, fiecare eveniment din propria existență reprezintă un factor inhibator. Melancolicul nu crede în nimic, nu speră nimic. Având o mare sensibilitate, acest tip temperamental este înclinat spre interiorizare, spre sentimentalism și spre romantism. Melancolicii suferă frecvente crize depresive, fiind puternic influențați de mediul social.

---

[36]*Scrierea inhibată* se caracterizează prin diminuarea dimensiunii litrerelor, reducerea spațiilor de la începutul sau sfârșitul cuvintelor, scăderea vitezei și presiunii; repetiții de cuvinte, reveniri, ștersături, adăugiri, reveniri.

[37] *Scrierea automată* se caracterizează prin lipsă de siguranţă a traseului și a ductusului, scriere înceată, retuşată, imprecisă, neterminată (traseu incomplet al cuvintelor sau al unei părţi sau ale unei părţi din litere), instabilă, suspendată (trăsătura anumitor litere rămâne în aer neterminată până la bază), retuşată.

[38] Andrei Athanasiu, Radu Constantin, ” *Caracterologie și grafologie. Eseuri”*, p. 12, Editura Tehnică, București, 2000

Aceștia trăiesc cu putere drame personale, care le afectează viața afectivă și spirituală. Sunt temători, inconstanți, nu pot duce un proiect la final. Cu toate acestea, sunt profunzi, subtili, scrupuloși în analize.

Ca urmare a muncii intense, pot apărea reacții de epuizare, idei obsesive, unele chiar cu iz mistic, perioade ce alternează cu altele caracterizate prin hiperluciditate.

Temperamentul lui Eminescu se înscrie perfect în acest tablou în care personalitatea sa pare mai degrabă zugrăvită în culori sumbre, grevată de pesimism, greu de adaptat vremurilor în care trăia.

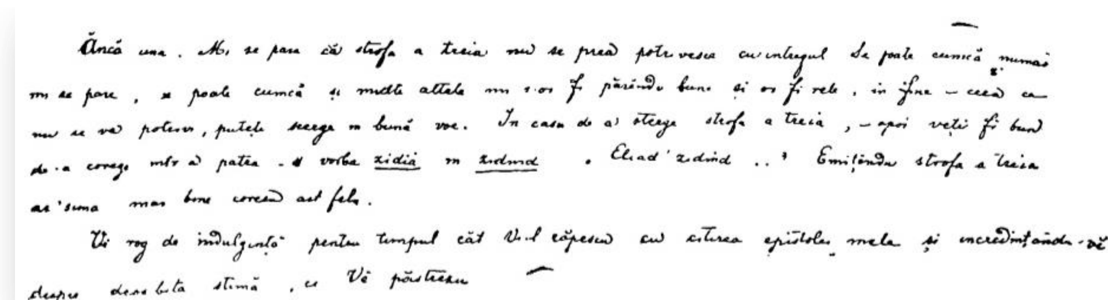
8. *Câteva observații privind semnătura lui Eminescu*

Fără a intra în detalii de ordin psihologic, rezultate din analiza caracteristicilor scrisului eminescian, nu putem trece mai departe fără a aminti observația pertinentă a unui renumit specialist: H. Stahl.

Acesta susținea că scrisul lui Eminescu este caracterizat ca fiind ”*de o splendidă claritate, aliniat, rigid, cu toată lungimea rândului, cu toată micimea literelor, scris cumpătat, îngrijit, citeț, ordonat, foarte armonios.*”[39]

Finalele au un gest de cădelnițare, spune H. Stahl.

În schimb, iscălitura este puțin artificială, de om tânăr, iar parafa este cu fundă, contrastând cu maturitatea scrisului din text.

Ăncă una. Mi se pare că strofa a treia nu se prea potrivesce cu întregul. Se poate cumcă numai mi se pare, se poate cumcă și multe altele mi s-or fi părându bune și or fi rele, în fine — ceea ce nu se va potrivi, puteți șterge în bună voe. În casu de a-i ștergé strofa a treia, — apoi veți fi buni de-a coregé într-a patra — vorba zidia în zidind. „Elias zidind..." Eliminându strofa a treia [illegible] mai bine coresă astfel.

Vă rog de indulgență pentru timpul cât vi-l răpescu cu citirea epistolei mele și încredințându-vă despre deosebita stimă, cu Vă păstrez

---
[39] H. Stahl, ”*Grafologia*”, p.74, Editura Cartea Românească, București

În continuare, vom analiza câteva particularități, evidențiate de eșantioanele de semnătură ale poetului.

Cea mai răspândită semnătură a lui Eminescu este redată sub forma *M. Eminescu*.

Potrivit explicațiilor oferite de grafologi privind litera (M), prescurtare de la Mihai, aceasta indică o persoană remarcabilă. Oamenii cu o personalitate ieșită din comun au tendința de a scrie prima literă a numelui cu literă mai mare decât restul semnăturii. Este o caracteristică specifică oamenilor influenți, faimoși. Aceștia se remarcă în societate printr-o muncă temeinică și dedicată, dublate de o inteligență remarcabilă.

De asemenea, persoanele care obișnuiesc să își grafieze numele în extenso în cuprinsul unei semnături sunt firi originale, care se deosebesc de cei din jurul lor, de oamenii comuni.

Semnături Eminescu

Din rândul acestora am ales, pentru exemplificare, semnătura unor regi și regine, precum și a marelui actor C. Nottara.

Semnăturile Regelui Carol I și Prințului moștenitor Ferdinand

Semnăturile Reginei Elisabeta și ale Reginei Maria

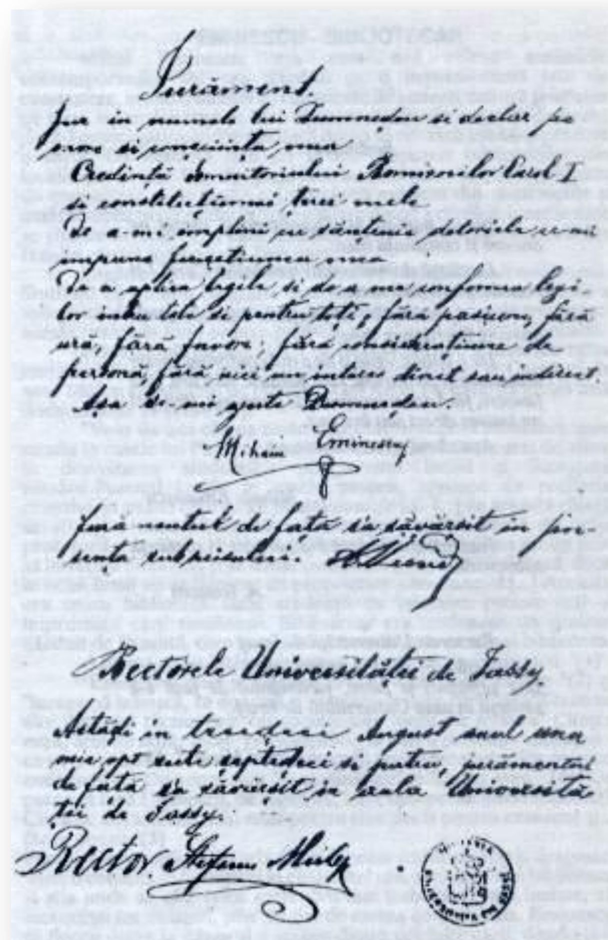
Teatrul, Şcoala şi Biserica
sunt cei mai puternici
factori de civilizaţie. Biserica
moralizează sufletele, Şcoala
le luminează şi Teatrul le
dă avântul. –

Martie
1928.

Nottara

Autograf al actorului C. Nottara

În documentele cu caracter oficial, poetul utilizează însă și semnătura în extenso: **Mihai Eminescu,** după cum se observă în grafia semnăturii puse de acesta pe jurământul de bibliotecar.

Jurământ.
Jur în numele lui Dumnezeu și declar pe onoare și conștiință, una
Credință Domnitorului Românilor Carol I
și constituțiunii țărei mele
De a-mi împlini cu sânțenie datoriile ce-mi impune funcțiunea mea
De a aplica legile, și de a mă conforma legilor întru tote și pentru toți, fără pasiune, fără ură, fără favore; fără consideratiune de persona, fără nici un interes direct sau indirect.
Așa să-mi ajute Dumnezeu.
Mihail Eminescu

Jurământul de față s'a săvârșit în presența subscrisului.

Rectorele Universităției de Iassy
Astăzi în treizeci August anul una mie opt sute șaptezeci și patru, jurământul de față s'a săvârșit în sala Universităției de Iassy.
Rector Ștefan Micle

Jurământul lui Eminescu în calitate de bibliotecar

A. Bucla

Există o tendință de a orna semnătura cu un asemenea element suplimentar, un fel de blazon caligrafic, generând un efect estetic deosebit.

Se consideră că aceste adaosuri non literale sunt menite a atrage atenția asupra semnatarului sau de a indica caracterul special al autorului, acesta arătând că este posesorul unui oarecare grad de noblețe spirituală, eventual faptul că aparține unei familii cu rang nobiliar.

Este cunoscut faptul că părinții poetului își revendicau rădăcini în mica boierime moldoveană, ceea ce ar justifica un asemenea detaliu *”codificat*”.

În acest sens, iată semnătura unuia dintre frații lui Eminescu, medicul Șerban, care își ornează, la rândul lui, semnătura cu o buclă grafică.

Semnătura lui Şerban Eminovici pe chitanţa de încasarea ultimului salariu al „copistului" Mihai Eminescu, din martie 1865 (Decalc).

Prezentăm, de asemenea, și semnătura lui Gheorghe Eminovici, tatăl poetului, având același semn distinctiv, o ușoară buclă sub semnătură.

Semnătura lui Gh. Eminovici

Psihologii consideră însă prezența unei bucle sub semnătură ca fiind semnul caracteristic al unei personalități ușor anxioase, care are tendința de a vedea lucrurile din viața sa într-un mod exacerbat. Scriptorul se gândește prea mult la o situație, în loc să se bucure de ea. Aceeași buclă este caracteristica grafologică definitorie pentru persoanele emoționale, care dau dovadă de altruism, dedicându-se fericirii și binelui persoanelor din jurul său.

Dacă ductusul de sub semnătură este rectiliniu, se afirmă că persoana respectivă este o fire conservatoare, ce ține cont de tabuuri, norme și convenții.

B. Linia care întretaie semnătura

În tabloul de ansamblu al semnăturii lui Mihai Eminescu se observă că litera M (urmată de un punct) are o prelungire ce intersectează bucla de sub semnătură. Se afirmă că linia care întretaie semnătura este specifică unor personalități contradictorii, al căror comportament oscilează între optimism și pesimism, între stări euforice și stări de depresie, între maxim și minim.

C. Aspectul ascendent/descendent al semnăturii.

Semnăturile pot fi: *ascendente*, *descendente* sau *orizontale*, fiecare aspect grafic fiind caracteristic unui anume tip de temperament.

Semnătura ascendentă aparține unor persoane ambițioase, optimiste, pline de hotărâre, determinate să-și ducă la bun sfârșit planurile.

Semnătura descendentă este caracteristică persoanelor negativiste, cu o atitudine pesimistă, cu un psihic labil, măcinat de stări depresive și gânduri negre. Aceste persoane însă au idei revoluționare și capacități creative de excepție.

Semnatura orizontală este interpretată drept semn caracteristic al unei firi calme, specifică unor persoane cu un comportament stabil, consecvente, optimiste.

Este evident că semnătura poetului are aspectul unei *semnături descendente.*

Specimene de semnături Eminescu - *caracter descendent*- Ms. Rom. 2255

9. Geografia semnăturilor Eminescu.

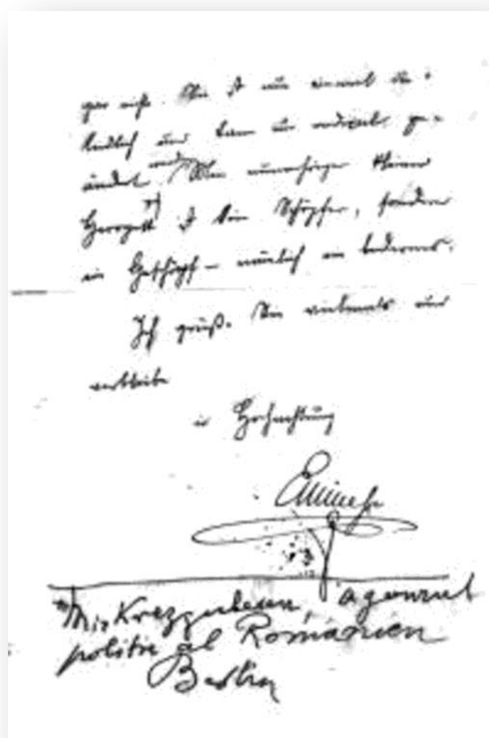
București

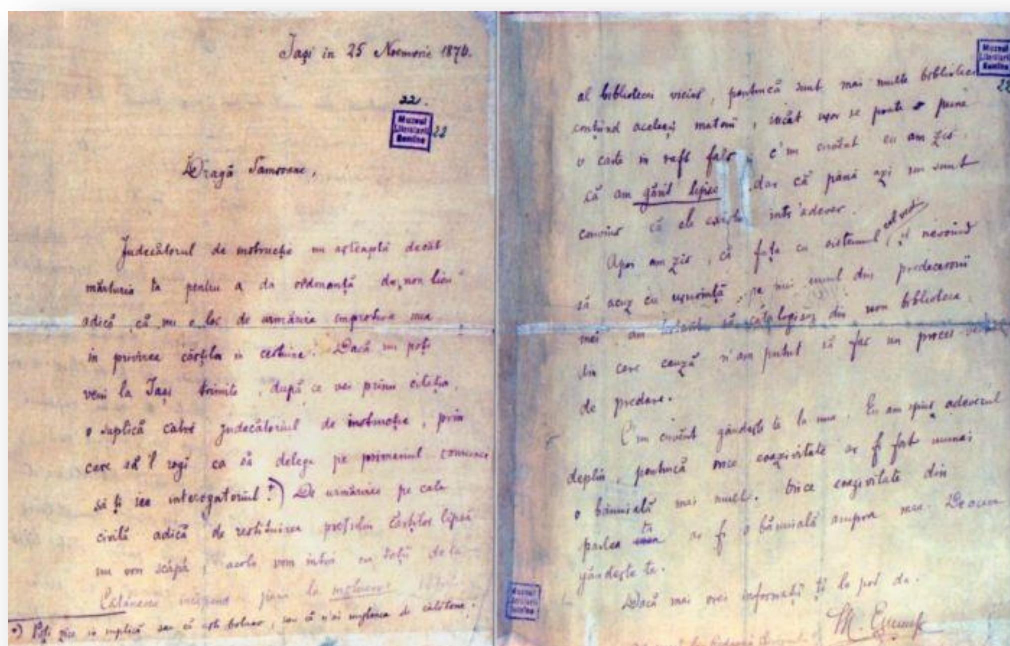
B.C.U.

Între cărțile donate de Maiorescu fondului de carte al **BCU - București** au existat titluri provenind din biblioteca lui Eminescu, cu semnaturi olografe ale marelui nostru poet.

Se știe că și fratele acestuia, Matei, a dăruit aceleiași instituții 52 de volume, făcând parte din lotul de cărți aparținând poetului, semnate olograf sau având unele însemnări ale lui Eminescu (cum ar fi, de exemplu, rezumatul unei discuții a acestuia cu Henrieta – sora poetului – aflată la sfârșitul unei cărți din bibliotecă). Din păcate, și cărțile acestei donații au dispărut în cursul incendierii BCU, în 1989.

Muzeul Național al Literaturii Române - București

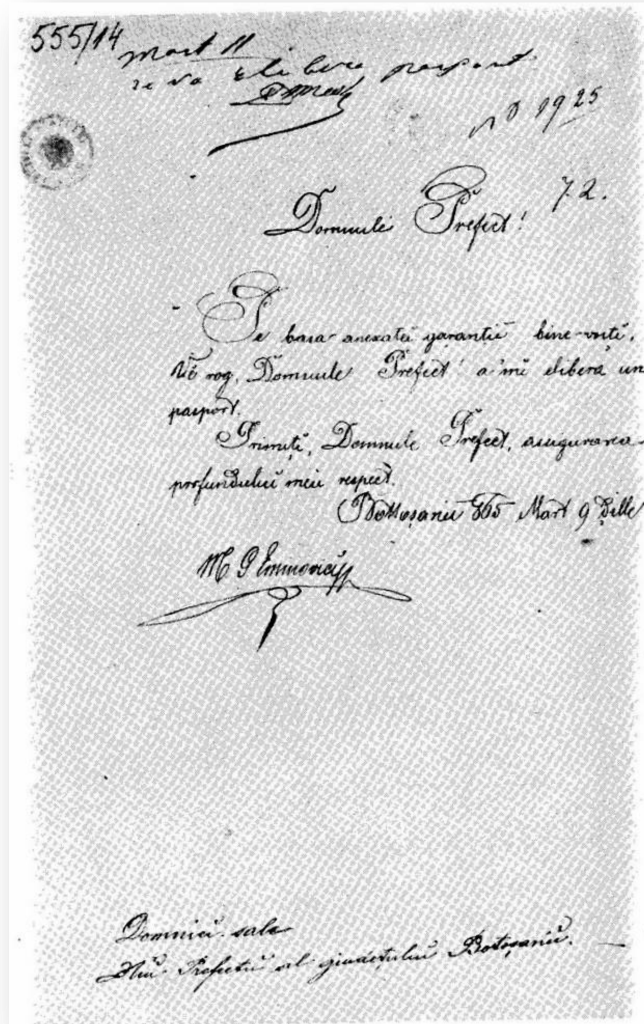
Iaşi în 25 Noemvrie 1876.

Dragă Samsoane,

Scrisoare M.Eminescu către Samson Bodnărescu, datată 25 Noiembrie 1876. Face parte din bunurile culturale mobile clasate în *Patrimoniul Cultural Național*

Și în alte orașe din România există instituții de cultură care se bucură de privilegiul de a avea în tezaurul lor arhivistic o serie de relicve de scris eminescian.

- **Botoșani**

555/14 mart 11
se va elibera pașaport

Nº 1925

72.

Domnule Prefect!

Pe basa anexatei garantii bine-voiți, Vă rog, Domnule Prefect a'mi elibera un pașaport.

Primiți, Domnule Prefect, asigurarea profundului meu respect.

Botoșanii 865 Mart 9 zile

M. Eminovici

Domniei sale
Dlui Prefectu al judetului Botoșanii.

9 martie 1865, Cererea lui M. Eminescu către Prefectura Botoșani pentru a i se elibera un pașaport.

- **Sibiu.** În inventarul *Muzeul de Istorie Naturală* din acest oraș se află o carte de impresii conținând un autograf Eminescu, datat 9 iulie 1868.

Poetul a vizitat de două ori Sibiul. Prima dată, aflat în turneu cu trupa lui M. Pascaly, poetul locuiește la Hotelul din centrul orașului (18-30 iunie 1868).

Placă pe clădirea din centrul Sibiului, unde a poposit M. Eminescu

Municipalitatea orașului o oferit membrilor trupei de teatru un dineu desfășurat la Hotelul *”Împăratul romanilor*”

A doua oară, în anul 1869, după cum atestă și semnătura aflată în cartea de onoare a Muzeului de Științe Naturale[40].

Semnătura lui Eminescu din Cartea de Impresii a *Muzeului de Istorie Naturală* – Sibiu

După cum se observă în imaginea de mai sus, semnătura poetului este una cu aspect grafic intermediar, simplificată, fără litera inițială M. – pur și simplu *Eminescu*.

[40] Gh. Pavelescu, *”Eminescu și Sibiul*”, Sibiu, 1998, p. 44, facsimilul la p. 78

Dintre personalităţile a căror semnătură figurează în cartea de impresii a muzeului amintim: Costache Negruzzi (fost preşedinte al *Academiei Române*), Emil Racoviţă (ex preşedinte al *Societății de Ştiinţe* din Cluj), Alexandru Borza (fost director al *Muzeului Botanic* Cluj) etc.

Unele izvoare documentare spun că Eminescu ar fi susținut examene școlare în Sibiu, unde se afla unul dintre frații săi-Nicolae.[41]

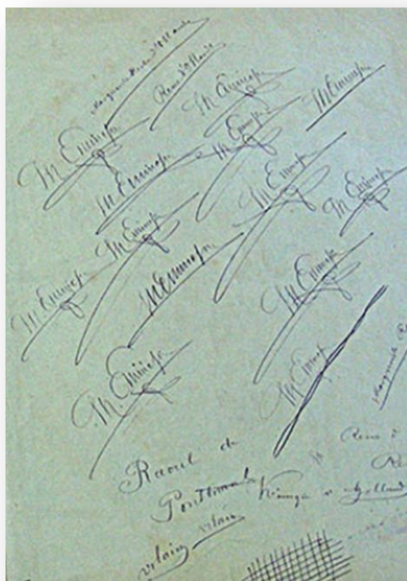
- **Iași**

Cetate a culturii, acest oraș posedă numeroase documente, conținând specimene de semnături eminesciene (Direcția județeană ale Arhivelor Naționale, BCU-Iași, Muzeul Literaturii Române, Casa Pogor).

Aici se păstrează, printre altele, o semnătură a poetului, pe una dintre paginile din registrul *Junimii* .

Iată mai jos coperta interioară a Revistei *”Foaie pentru minte, inimă și literatură”,* 1847, unde apar încercări de condei, cu semnături ale poetului.

[41] ”*După testimoniul şcolar* - scria I. Slavici în articolul *"Eminescu şi Ardelenii" - pe care l-am găsit între hîrtiile lui, el a trecut a treia clasă gimnazială la Sibiu."*

Exerciții de semnătură Eminescu (BCU-Iași)

113

·132·

Ar mai romăne deci din suma de 185 Lei un rest de 79 respective 119 Lei. Propun ca acest rest să se în-trebuinţeze pentru legarea a o parte din cărţile, pe care biblioteca le-a primit în anul curent.

Bibliotecariŭ

M. Eminescu

6 Martie, 1875, Fragment dintr-un raport al lui M. Eminescu către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice

Jurământ.

Jur în numele lui Dumnezeu și declar pe onore și conșciința mea
Credință Domnitoriului Românilor Carol I
și constituțiunei țerei mele
De a-mi împlini cu sânțenie detoriele ce-mi impune funcțiunea mea
De a aplica legile și de a mă conforma legilor între toți și pentru toți; fără pasiune, fără ură, fără favore; fără considerațiune de persoană, fără nici un interes direct sau indirect.
Așa să-mi ajute Dumnezeu.

Mihaiu Eminescu

Jurământul de față s'a săvârșit în presența subscrisului.

Rectorele Universității de Iassy.

Astăzi în treizeci August anul una mie opt sute șeptezeci și patru, jurământul de față s'a săvârșit în sala Universității de Iassy.

Rector Ștefan Micle

Universitatea din Iassi

30 August 1874 Jurământul depus de M. Eminescu ca bibliotecar

4) In cotuna Mogoşăştii Frumoasei şi a Galatei comuna Budeştii (Nro 38 din tabloul Ministeriului) s'au făcut cu incepere de la 1 Septemvrie a.c. următoarea schimbare. Nicolae Arbore, fiind numai suplinitor şi nefiind nicicum mulţămit cu poziţia sa precarie, au fost inlocuit prin Popovici Alexandru, care au absolvit cu succes bun şcoala normală din Bucureşti.

5) In comuna Dumeştii (jud. Iaşi. N-rul 41 din tabloul Ministeriului) e prevăzut ca învăţătoriu un A. Bucur, despre care subsemnatul nu ştie nimic. Şcoala de gradul II a acestei comune se află în cotuna Păuşăştii, iar învăţătoriul se numeşte Theodor Dimitriu.

6) Rog totodată a mi se lămuri pe care motiv anume s'au făcut permutarea unul in locul altuia a invăţătorilor din com. Hamezin şi Voineştii. (N. 17 şi 45 din tabloul Ministeriului.)

Toate cele lalte dispoziţii, cuprinse în tabloul reorganizării şcoalelor din acest judeţ, se urmează întocmai.

Revizor şcolar:

M. Eminescu

2

1875 septembrie 27. Raportul lui M. Eminescu către minister, cu observaţiile la tabelul de reorganizare a şcolilor din jud. Iaşi.

rectificări le voiu face deosebit sub No curent al comunei respective
nu va trebui o corecţiune a tabloului in original.

Şcoalele propuse a se transferă la gradul I (resp. al II-lea)
a se infiinţă, le-am ceitat intemeiet fiind pe insemnă-
localităţilor. Acestă insemnări precum şi alte observaţii
importante sunt scrise cu roşu.

lar:

M. Eminescu

5. In cătuna Telejna (Butucărie) aceeaşi comună am propus ca învăţătoriu la şcoala de acolo pe normalistul Petru Smoc. Alex. Ciureanu e învăţătoriu în Zăpodeni. Un C. Ciureanu, cum e prevăzut sub Nrul 24 din tabloul Ministerului, ca funcţionând în Telejna, nu-mi este cunoscut. / A se vedea în această privinţă tabloul judeţului Vaslui, trimis cu adressa mea No 212 Anexa E./

6. La şcoala de gradul I din comuna Bârzeştii rog a se recunoaşte ca învăţătoriu normalistul Nicolae Habar, recomandat DVoastră cu adressa mea No 228.

7. Rog a lua asemenea în consideraţie propunerile făcute în anexele F/ şi G/ al acestuia tablou, trimis de mine, privitoare la ratoşele ce se află în comunele Laza şi Poieneştii, proprietăţi ale Statului.

Toate cele-lalte dispoziţii, cuprinse în tabloul reorganizării şcoalelor din judeţul Vaslui se urmează întocmai.

Revizor şcolar:

M. Eminescu

Rapoarte ale inspectorului şcolar Mihai Eminescu

Registru pentru Visitatori

Data Luna	Ziua	Curent No.	Observațiuni.
			2) acest local să nu se afle într'un vârf de deal ci în mijlocul satului încât să poată vizită școala și copiii din Intulat. Să comunicați o copie a notiței de față pe care o trec în condica de revizie primăriei locale. La caz de-a nu se împlini cele indicate sub 1) și 2) va raporta neapărat D-lui prefect, pe care poate d-nul primar nu'l va privi ca pe egalul său în hierarchia administrativă și revizoratului, care va face pașii necesari la Ministerul Cultelor și la cel de Interne?
			Revizorul școlar al județelor Iași și Vaslui.
			M. Eminescu
			În urma întrevorbirei cu Dl. primar se retrag cuvintele atingătoare de actualul primar, de vreme ce n'au știut despre prezența mea în această comună. Deci nu se va comunica în copie notița de mai sus care va rămâne o dispoziție știută numai de mine și Dl. învățătoriu.
			Dnul învățătoriu va stărui numai ca localul școalei să se îndrepteze, respectiv să se închirieze un altul, sau să se zidească un local de școală propriu pentru destinația sa.
			M. Eminescu

Proces Verbal de inspecție școlară

mine şi succesorul meu D. Dimitrie Petrino la 2 Julie 1875.

sub C/ Socoteală asupra 585 l.n. primiţi de la onor. Ministeriu cu mandatul No 8656, indicându-se pretutindeni raportul către Ministeriu, cu care subsemnatul a trimis quitanţele legalizate a primitorilor banilor in costume.

sub D/ şi E/ Socoteală asupra cheltuielelor curente ale bibliotecei, făcute in a. 1874 şi in semestrul ântâiu al anului 1875.

Aceasta este tot ce am de spus asupra gestiunei mele dintre 1 Sept. 1874, când am fost numit şi 1. Julie 1875, când am incetat de-a fi bibliotecar.

Toate actele citate in anexe sunt trecute in registre şi le-am extras din dosarele bibliotecei, incât adevărul lor se poate controlá orişicând din partea Innaltei Curţi.

Primiţi Vă rog Domnule Președinte, incredinţarea deosebitei mele consideraţii.

M. Eminescu

19 Octombrie 1876, Raportul lui M.Eminescu către Curtea de Conturi

16200 I octom 875

13/10 1875

Spre îndeplinire lucrarea

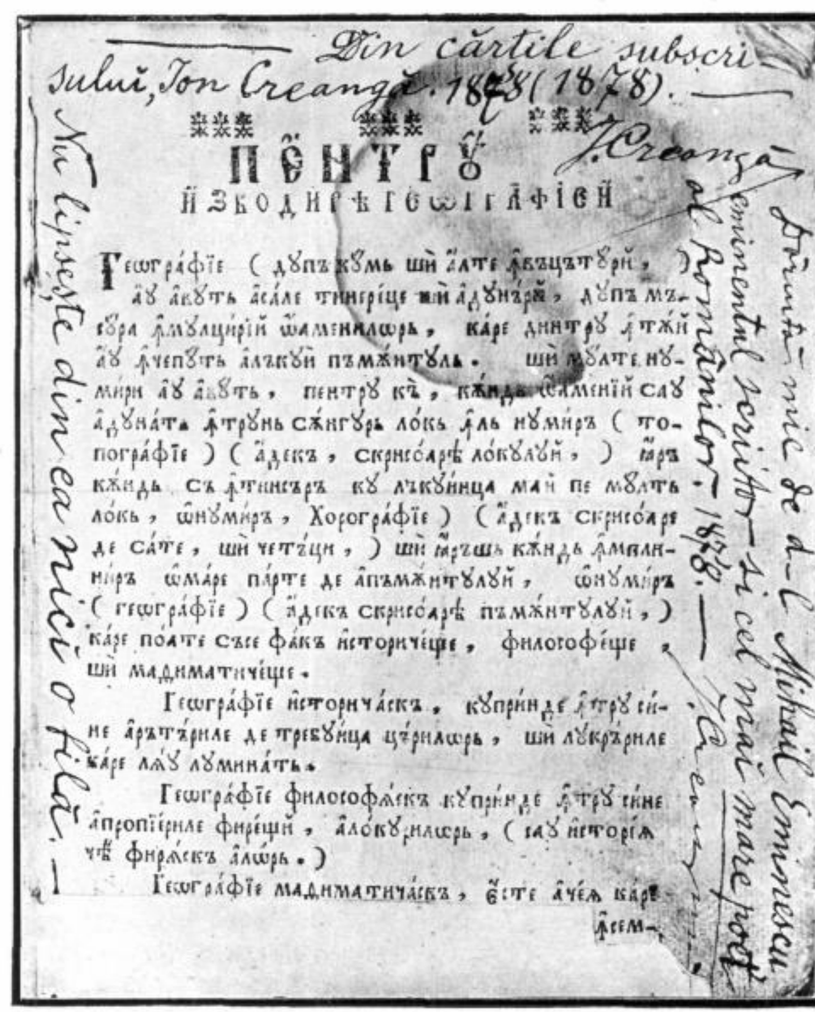
Domnule Ministru,

Conformându-mi ordinului DVoastre No 789, prin care cereți lista școalelor rurale întreținute numai de comune sau din fonduri private, am onoarea a respunde, că'n județul Vasluiu nu se află de fel asemenea școli. Cunosc numai, că defunctul Gr. Cuza au testat un fond pentru școala din comuna Codăieștii, despre administrarea căruia însă prefectura de Vasluiu nu mi-au dat nici până în prezent cerutele informații.

Revizor școlar:

M. Eminescu

28 Septembrie 1875 Raport al inspectorului școlar M. Eminescu

Din cărtile subscrisului, Ion Creangă. 1878 (1878). — I. Creangă

ПЕНТРꙊ
ИЗВОДИРЕ ГЕѠГРАФІЕИ

Геѡграфіе (дꙋпъ кꙋмь ши ꙁате арꙋцътꙋри,) аꙋ авꙋть аседе тинеріце ши адꙋнъри, дꙋпъ мъсꙋра ымꙋлціріи ѡаменилѡрь, каре динтрꙋ ынтжи аꙋ ынчепꙋть алъкꙋи пъмжнтꙋль. Ши мꙋлте нꙋмири аꙋ авꙋть, пентрꙋ къ, кжндь ѡаменіи саꙋ адꙋнать ынтрꙋнь сжнгꙋрь локь але нꙋмиръ (топографіе) (адекъ, скриеоаре локꙋлꙋи,) іаръ кжндь съ ынтинсъръ кꙋ лъкꙋинца маи пе мꙋлте локь, ѡнꙋмиръ, Хорографіе) (адекъ скриеоаре де сате, ши четъцй,) ши іаръши кжндь ымплнниръ ѡмаре парте де апъмжнтꙋлꙋи, ѡнꙋмиръ (геѡграфіе) (адекъ скриеоаре пъмжнтꙋлꙋи,) каре поате съсе факъ историчеще, философеще, ши мадиматичеще.

Геѡграфіе историчаскъ, кꙋпринде ынтрꙋ сине арътъриле де пребꙋинца църилѡрь, ши лꙋкръриле каре лаꙋ лꙋминать.

Геѡграфіе философаскъ кꙋпринде ынтрꙋ сине апропіериле фирещи, алокꙋиншрь, (саꙋ историа че фиръскъ алѡрь.)

Геѡграфіе мадиматичаскъ, есте ачеа каре ынсем-

Dăruită mie de d-l Mihail Eminescu eminentul scriitor și cel mai mare poet al Românilor 1878 — I. Creangă

Nu lipsește din ea nici o filă. —

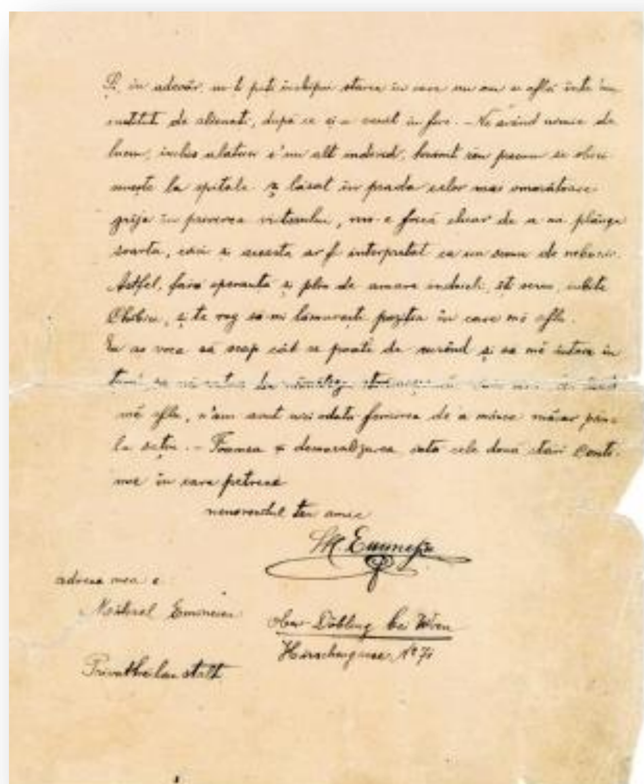
Carte dăruită de Eminescu lui Ion Creangă (nu conține scris eminescian)

-Brașov

În acest oraș există un document foarte valoros, conținând o semnătură a lui Eminescu, pe o scrisoare trimisă de poet din Viena.

Însemnătatea acestei scrisori constă atât în detaliile vieții în Sanatoriul din Oberdöbling dar mai ales în aspectul impecabil al scrisorii și semnăturii scriptorului. Scrisul, foarte îngrijit, despre care G. Călinescu afirmă în mod eronat că este o dovadă a nebuniei lui Eminescu, deoarece ar arăta că acesta se străduia să își mascheze

dezordinea minții, căznindu-se să scrie cât mai citeț și mai inteligibil (!), dar mai ales semnătura, demonstrează că așa zisa cădere în întunecime a Poetului este greu de susținut.

M. Eminescu

adresa mea e

Mihail Eminescu

Ober-Döbling bei Wien

Hirschengasse No 71

Privatheilanstalt

Scrisoare Eminescu la *Biserica din Scheii Brasovului*

- **Cluj-Napoca**

Șerban Cioculescu afirma că, dacă se va găsi una din primele trei ediţii ale lui Maiorescu cu semnătura lui Eminescu, va fi un adevărat eveniment bibliofil.

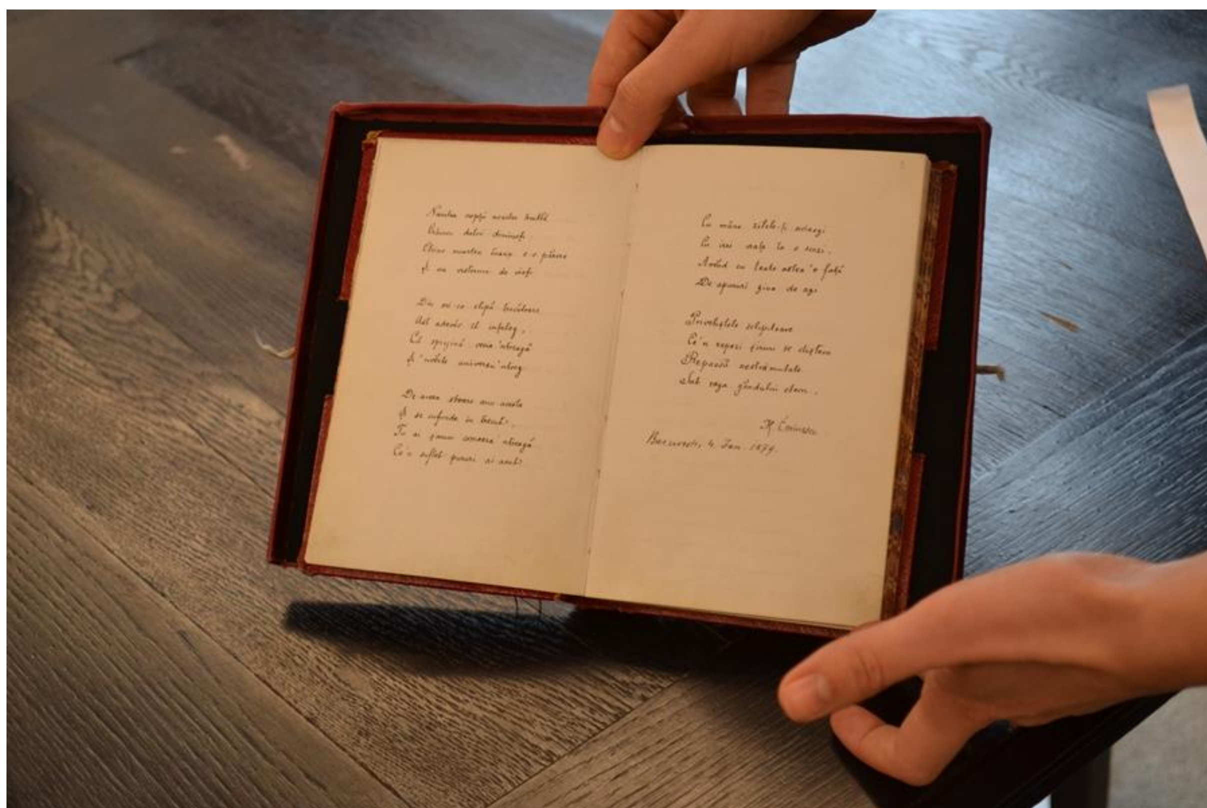
Între obiectele de patrimoniu de o mare valoare aflate în depozitele BCU Cluj-Napoca se află volumul de *”Poesii”* al lui Mihai Eminescu (*Ediția Princeps)*, cumpărată de la un anticariat, în anul 1961, cu suma de 200 lei. Cartea aceasta a aparținut lui A.C. Cuza, profesor, academician, om politic.

Volumul are copertă din piele, pe care este imprimată litera ”C” (CUZA) dar valoarea acestuia constă în faptul că poartă semnătura lui Eminescu însuși, însoțită de o explicație a posesorului acestui volum.

Cartea a fost dăruită de poet la data de 20 Septembrie 1884, deci la 9 luni de la apariția sa pe piață și, după cum se vede, nu conține nici un fel de dedicație, ci doar semnătura autorului. A.C. Cuza menționa în anul 1939 că volumul nu conține nici o dedicație, deoarece volumul îi aparținea, Eminescu doar punându-și semnătura.

Semnătura lui Eminescu și data: 20.09.1884 (BCU-Cluj)

Tot în acest oraș se află un alt prețios document purtând semnătura lui Eminescu.

Unul dintre cele mai valoroase manuscrise eminesciene se află la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj. Este vorba de celebrul „*caiet roşu*”, un album ce conţine poeziile transcrise de Eminescu pentru Mite Kremnitz.

El a oferit caietul cumnatei lui Maiorescu, în 4 ianuarie 1879, cadou pentru ziua ei de naştere. Manuscrisul conţine cinci poezii scrise de mâna poetului (*Cu mâne zilele-ţi adaogi, Despărţire, Foaie veştedă, Rugăciunea unui dac şi Atât de fragedă)* la care se adaugă încă patru, copiate în acelaşi caiet, de data aceasta de cea căreia îi dăruise caietul (*Ce te legeni codrule. La mijloc de codru des, O mamă, şi Mai am un singur dor*).

„Caietul Roșu”, având o supracopertă din mătase roșie, de unde și numele, face parte din colecția Mite Kremnitz și a poposit aici în 1971, caietul fiind donat de un membru al familiei Kremnitz.

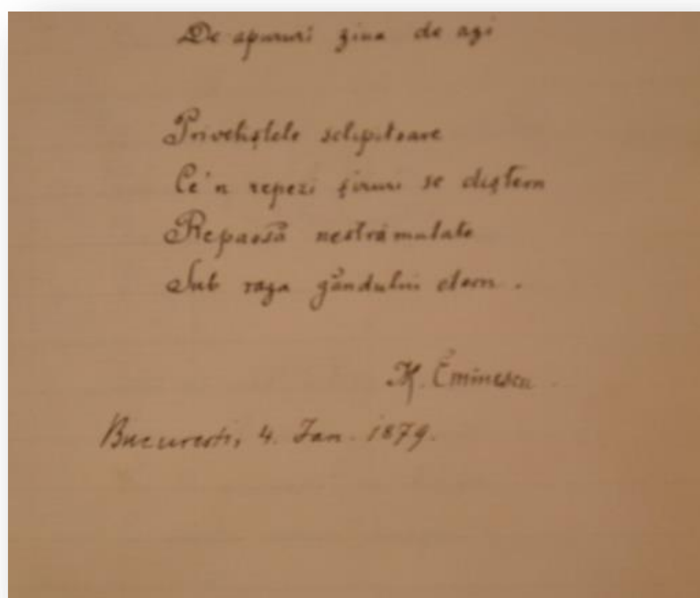
Regretatul profesor Octavian Şchiau relata ziaristului clujean Sorin Grecu, în 2010, modul în care a ajuns acest prețios obiect de tezaur la Cluj-Napoca.

“ *Eram lector la Tubingen când, în casa renumitului lingvist şi profesor Eugeniu Coşeriu, l-am cunoscut pe Georg Kremnitz, strănepotul Mitei Kremnitz. Acesta s-a bucurat enorm auzind că sunt specialist în literatură. Cunoscuse mai mulţi lingvişti români care nu se arătaseră deloc interesaţi de fondul de manuscrise româneşti al lui Mite, deşi ştiau că aceasta a fost în raporturi bune cu Eminescu. Am ajuns, după o săptămână, la Ludwigsburg, casa familiei, unde mi-au fost arătaţi doi saci care cuprindeau manuscrise rămase de la Mite Kremnitz. La o primă aruncătură de ochi am văzut „caietul roşu”, un album identic celor în care odinioară scriitorii făceau dedicaţii unor persoane. Am recunoscut imediat scrisul lui Eminescu. Ştiam de asemenea că la Cluj nu exista un manuscris eminescian şi am convenit, împreună cu conducerea Universităţii clujene, când am ajuns din nou acasă, să convingem familia Kremnitz să doneze, Clujului, întregul fond de carte. Am reuşit acest lucru şi, având autoturism, nu a fost greu să-l aducem în ţară. Apoi am început, împreună cu colega mea Flora Şuteu, care avea o bursă de studiu acolo, să semnalăm prezenţa „caietului roşu”, într-un studiu pe care l-am publicat într-o revistă de specialitate. Imediat, a venit o rugăminte din partea Bibliotecii Academei din Bucureşti şi a Universtăţii din Iaşi, unde există multe manuscrise eminesciene, să le donăm întregul fond Kremnitz. Însă am considerat că oraşul nostru este la fel de îndreptăţit să-l deţină”*[42].

Și colecționarii bibliofili au câteodată șansa de a intra în posesia unor valoroase cărți purtând semnătura poetului. Astfel, la Cluj, renumitul bibliofil Radu Clichici are în păstrare o carte care a aparținut tânărului Eminescu, purtând semnătura acestuia și câteva rânduri. ”*Eminescu are 16 ani și-l poartă cu el, este cartea lui de Istorie. A scris notițe pe margine, s-a semnat.”,* precizează colecționarul.

[42] Profesorul Octavian Şchiau, în dialog cu Sorin Grecu, text apărut în săptamânalul *„Mesagerul de Cluj*”.

Eminescu se afla împreună cu u trupa de teatru a lui M. Pascaly și poartă manualul cu el. Trupa are un administrator (econom) pe nume Bengescu, de la care tânărul Eminescu urma să primească prima sa leafă. Din păcate, primește doar 7 franci și nu 10. Dezamăgit, Eminescu precizează pe ultima filă a cărții cum a cheltuit banii. Scrie însă cu creionul*: „A nu uita porcăria și nemernicia lui B.!”*[43]

”Caietul roșu”

Un colecționar bibliofil din București, mare admirator al lui Eminescu, mi-a arătat cu câtva timp în urmă o filă dintr-o veche carte, purtând o iscălitură, atribuită lui Eminescu.

---

[43] Ruxandra Hurezean, *Poveste despre cărți prețioase și fabuloasa aventură a unui autograf de Nobel*, 4 august 2013, *Transilvania Reporter http://transilvaniareporter.ro/marca-transilvania/cartea-milionarului/*

Semnătura M. Eminovici (colecție privată, București)

- **Târgu-Mureș**

Un alt oraș care deține o carte de valoare, cu semnătura lui Eminescu, este Târgu-Mureș. Aici, la *Biblioteca Judeţeană Mureş*, există o lucrare intitulată *„Elemente de poetică, metrică şi versificaţiune"*, scrisă de Timotei Cipariu, tipărită în 1868.

Pe prima pagină a cărții se află semnătura lui Mihai Eminescu, în varianta clasică, demonstrând că autograful eminescian este din perioada de maturitate a poetului.

Cartea a fost donată bibliotecii de scriitorul Dan Culcer (n.1941), critic literar, prozator, poet, traducător şi ziarist, la mijlocul anilor '80.

Semnătura lui Eminescu pe cartea lui Timotei Cipariu (B.J.Mureș)

10.Semnături Eminescu în Manuscrisele de la Academie

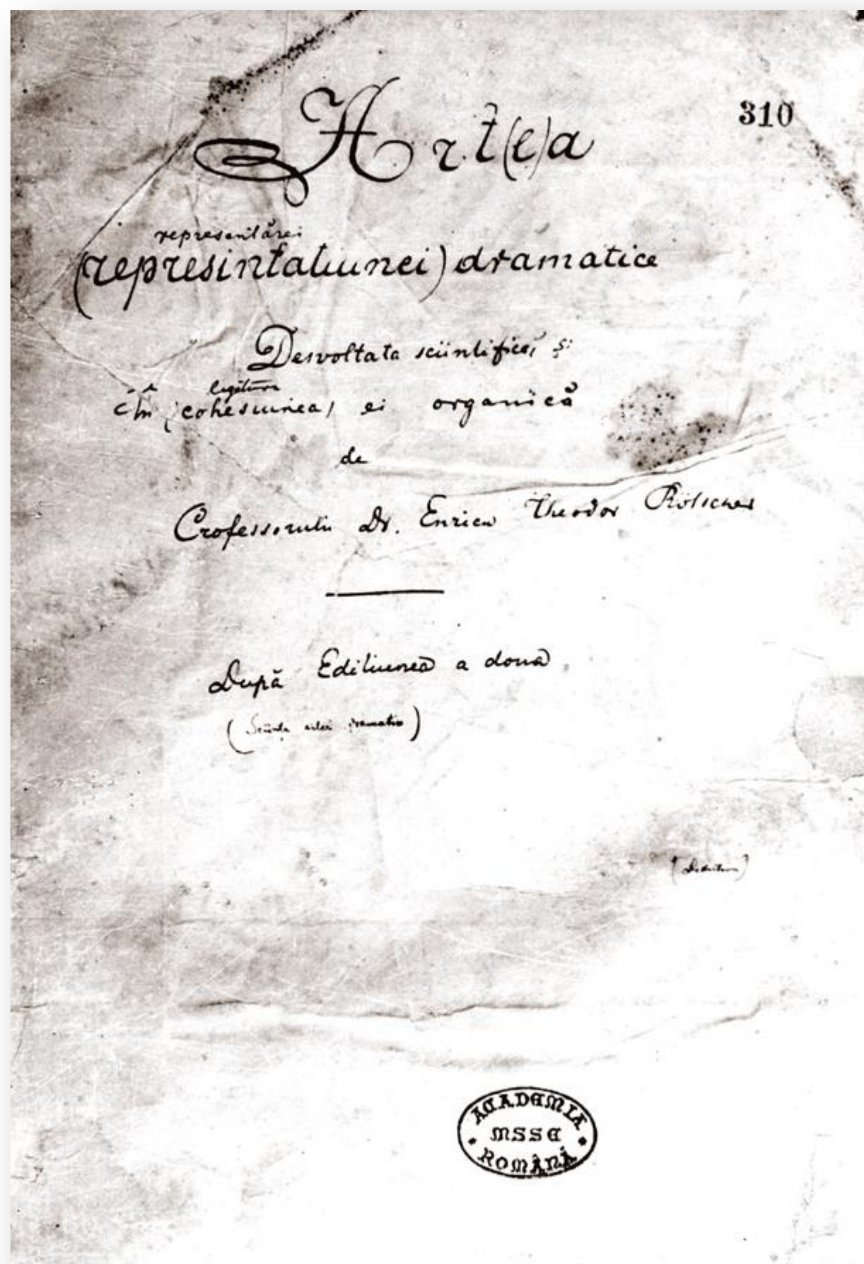
În colecția de manuscrise Eminescu de la *Biblioteca Academiei Române* găsim originalele unor poezii cunoscute, precum „*Călin*”, „*Dorinţa*”, „*Crăiasa din poveşti*”, „*Criticilor mei*”, „*Pe gânduri ziua*”, „*S-a stins viaţa*”, „*Scrisoarea a IV-a*”, „*Freamăt de codru*”, „*Povestea codrului*”, „*Despărţire*”, „*Povestea teiului*”, „*Revedere*”, „*Departe sunt de tine*”, „*Lacul*”, „*Peste vârfuri*” apoi „*Scrisoarea V*”, „*Nu mă înţelegi*”, „*Renunţare*”, „*Iubind în taină*”, „*Pe gânduri ziua*”, „*Făt-Frumos din tei*”, „*Scrisoarea I*”, „*Rugăciunea unui dac*”, „*Afară-i toamnă*”, „*Mai am un singur dor*”, „*Glossă*”, „*Atât de fragedă*”, „*Gemenii*”, „*Diana*”, „*Freamăt de codru*”, „*S-a dus amorul*”, „*Floare albastră*”, „*La steaua*”, „*Scrisoarea a III*-a”, „*Amorul unei marmure*”, „*Mortua est*”, „*Venere şi Madonă*” dar și manuscrise cum ar fi „*Geniu pustiu*”, „*Avatarii faraonului Tla*”, „*La curtea cuconului Vasile Creangă*”, „*Părintele* Ermolachie

Chisăliţă", „*Archaeus*", „*Cezara*", „*Visul unei nopţi de iarnă*", traduceri din Immanuel Kant („*Critica raţiunii pure*") etc.

Alte asemenea pagini conțin specimenele de semnături, diferite modele grafice de redare a numelui poetului, variabilitatea acestora fiind determinată de faptul că aparțin unor perioade distincte din viața poetului sau sunt pur și simplu încercări de stabilire a unui model de semnătură.

Semnături Eminescu

310

Art(e)a

representărei
(representaţiunei) dramatice

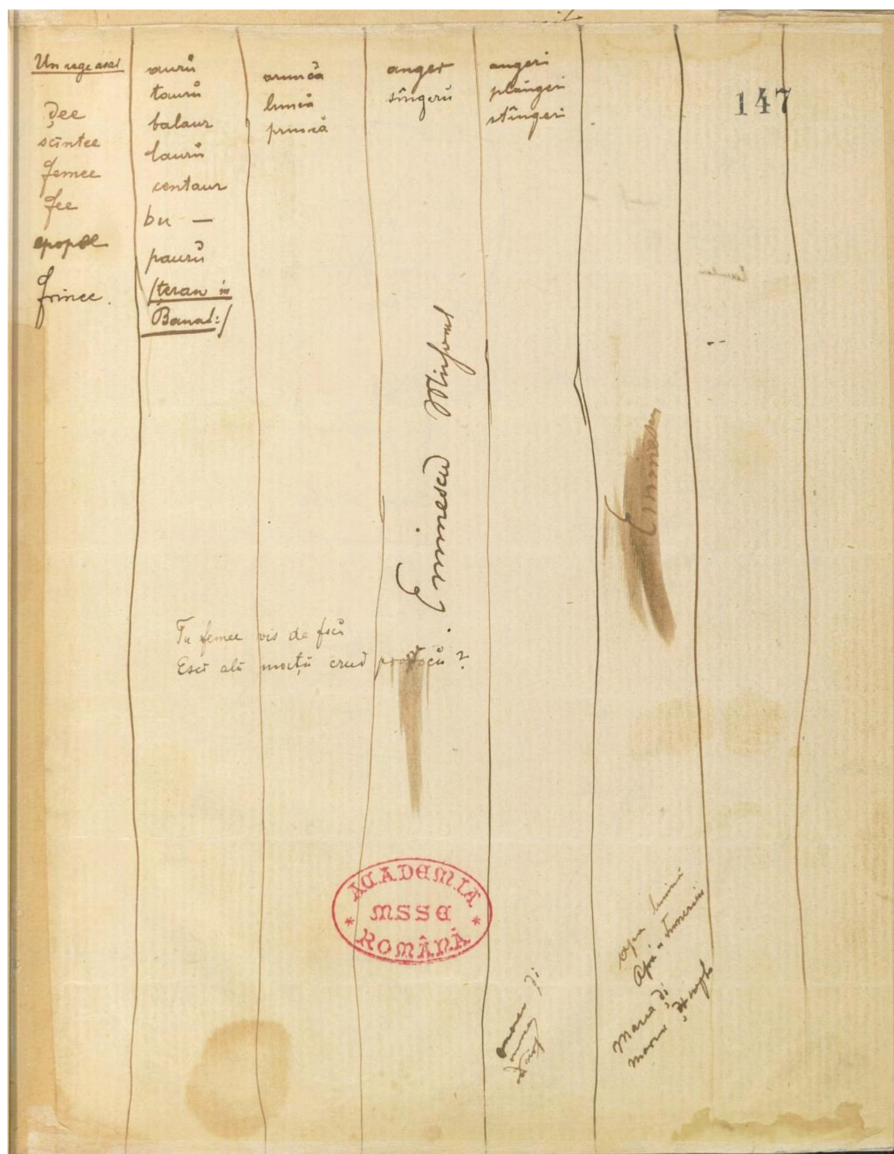
Desvoltata sciinţificeşi
în legătura (cohesiunea) ei organică

de

Professorulu Dr. Enricu Theodor Rötscher

După Ediţiunea a doua

Specimen de scris Eminescu

Un rege aval
Zee
scîntee
femee
fee
epopee
frince.
aurii
taurii
balaur
laurii
centaur
bu —
paurii
[teran in Banat:]
aruncă
luncă
prună
anger
sîngerii
angeri
plângeri
stîngeri
147
Tu femee vis de feci
Esci altă noapte crud

Ms. Rom. 2259

Ms. Rom. 2259

247

LA MOARTEA

PRINCIPELUI STIRBEI

I.

Turnurile mişcă 'n doliŭ a lor ânimĭ de aramă
Şi unŭ ângerŭ cu-aripĭ negre cu diademă de spinĭ,
Cu cântarea-ĭ plângătóre lumea mişcă, lumea chiamă,
Precum mişcă vêntu 'n cântecŭ faça mărei de seninŭ.

Şi cu ochiulŭ plinŭ de lacrimĭ naţiunea cea română,
Care are 'n miĭ de ânimĭ sufletulŭ eĭ tremurând,
Vede cum prin norĭ se stânge stea cu flacără divină
Şi aude 'n cerŭ unŭ tunetŭ şi unŭ gemetŭ pe pămêntŭ . .

A 'ntristăreĭ négră-aripă preste lume se întinde,
Totulŭ tace, căcĭ durerea este mută ca unŭ gând,
Lumea adĭ nimicŭ nu vede, ochiu-ĭ nimicŭ nu cuprinde,
De cât cursu-aceluĭ astru ce se sparge p'un mormêntŭ.

Cine-ĭ acvila ce cade? Cine-ĭ stânca ce se sfarmă?
Cine-ĭ leulŭ ce închide cu durere ochiĭ sĕĭ?
Cine-ĭ tunetulŭ ce móre umplând lumea de alarmă? . . .
— *Este Domnulŭ Românieĭ: Barbu Demitre Stirbey!..*

M. Eminescu

Semnătură Eminescu (?) Ms. Rom. 2259

11.Semnături Eminescu sub semnul întrebării

Există o mare admirație pentru orice rând scris, izvorât din pana lui Eminescu, însă această stare de beatitudine trece de multe ori dincolo de granița rațiunii critice, în care un minim scepticism ne-ar apăra de erori fundamentale.

Am întâlnit câteva situații, care ridică unele semne de întrebare, în ceea ce privește veridicitatea așa ziselor semnături Eminescu, pe care suntem datori a le semnala.

Astfel, mulți exegeți consideră că Eminescu nu prea obișnuia să ofere autografe, singurele excepții fiind textele scrise mai mult din obligații protocolare pe exemplare din *Ediția Princeps*, oferite dr. Obersteiner, la Viena, precum și lui T. Maiorescu.[44]

Există o legendă conform căreia marele critic ar fi lăsat cu limbă de moarte ca urmașii să îi pună în mormânt, la moartea sa, volumul cu dedicație, dăruit de Eminescu.

Știind că Veronica Micle i-a oferit o dedicație lui Eminescu, pe prima carte tipărită de aceasta, este plauzibil să considerăm că poetul a procedat într-un mod identic. De asemenea, opinăm că este foarte probabil ca *Luceafărul* să fi oferit la Palat o carte augustei poete, cu semnătura sa, cu ocazia primirii lui de către Regina *Carmen Sylva*.

Într-o scrisoare a dr. Popasu, trimisă lui Maiorescu, în timpul prezenței lui Eminescu în clinica din Oberdöbling, aflăm că deputații români în legislativul de la Viena (reprezentând Bucovina, Transilvania și Banatul) solicitau *Ediția Princeps* a lui Eminescu, urmând ca aceasta să fie trimisă în capitala Austriei.

[44] Vezi părerea lui Cioculescu, conform căreia va fi un adevărat miracol de se va găsi o dedicație cu semnătură Eminescu pe primele sale ediții de Poezii. Domnul I.C. Rogojanu a prezentat dovada că dedicația există.

Mai știm, de asemenea, că Eminescu a oferit cărți pentru biblioteca elevilor români din Cernăuți, pentru biblioteca Asociației *"România Jună"*, precum și bibliotecii *Colegiului Sf. Barbara,* din Viena[45].

Lectiunariu latinu

pentru

a dou'a clase gimnasiale

1865/76

dupa

M. Schinnagl

de

Iosife M. Moldovanu,

profesoriu gimnasiale.

dăruită bibliotecii gimnasiaştilor Români de'n Cernă[uţi] de M. G. Eminoviciu

269

Blasiu.

Cu tiparìulu Seminariului.

MDCCCLXIV.

Carte donată de M. Eminescu gimnaziului din Cernãuți
(Memorialul Ipotești)

[45] Vezi, Dan Toma Dulciu, *"Eminescu –Itinerar vienez"*, p. 153, Napoca Star, 2017

Teodor Stefanelli își aduce aminte că, în 1865, Eminescu a donat bibliotecii elevilor români o carte având ca subiect mitologia grecilor şi a romanilor[46], pe care s-ar afla semnătura tânărului viitor poet. Acesta a fost un argument credibil care a atârnat mult în naşterea teoriei conform căreia cărțile donate sunt semnate olograf de către Eminescu.

Întradevăr, în a doua parte a anului 1865, Mihai Eminescu dăruia*,, Bibliotecii Gymnasiştilor Români"*, un număr de zece cărţi, trecute în inventarul bibliotecii[47].

Dintre cele zece cărţi donate de Eminescu bibliotecii gimnaziştilor în 1865[48] trei poartă, pe lângă an şi numărul de ordine, şi următorul text dedicatoriu: *,,Dăruită bibliotecei gymnaziştilor Români de'n Cernăuţi de M.G. Eminoviciu"*. Este o semnătură unde apare şi iniţiala tatălui, precum şi numele Eminoviciu.

Cărţile dăruite, purtând numerele de ordine 71 şi 72, conțin un text stereotip[49], care seamănănă mai degrabă cu o înregistrare contabilicească, decât cu un autograf.

Al treilea text, identic cu primele, apare pe cartea cu numărul de inventar 76, numită *,,Lecţionariu latin*" a lui Ion M. Moldovan, înregistrat de Mihai Eminescu în *Cunsemnăciunariu....*[50].

În opinia noastră, textul stereotip credem că putea fi redactat ulterior de către unul dintre îngrijitorii acestei biblioteci, ținând cont de datele înscrise de însuși elevul M. G. Eminoviciu în inventarul/fișier deja amintit. Argumentul care susține opinia noastră rezultă din compararea scrisului lui Eminescu și a

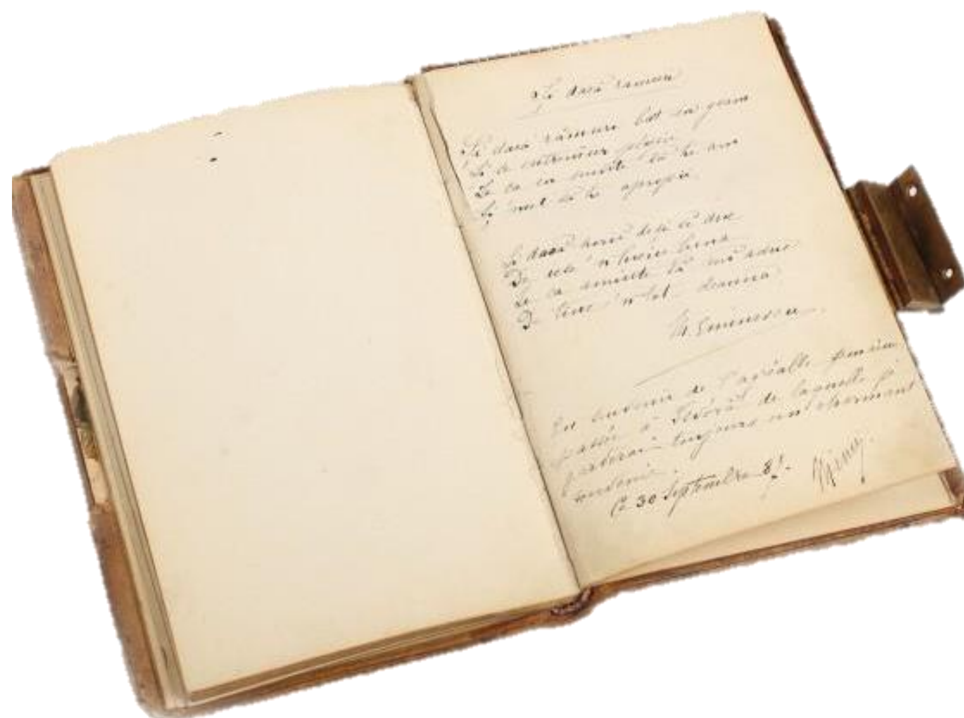
---

46 *"Mithologie für Nichtstudierende von G. Reinbeck. Professor an der deutschen Hauptschule zu St. Petersburg. Mit 16. Abbildungen. Wien im Verlage bei R. Sammer".*
47 *„ Cunsemnăciunariu".*
48 *"Theodor Korners vermischte Gedichte und Erzahlungen",* Wien, 1815 (nr.71); *"Mytologie fur Nichtssudierende von G. Reinbeck",* Wien (nr.72) şi "*Lecturariu latinu pentru a două clase gimnaziale după M. Schinnagl"* de I.M. Moldovanu, Blasiu, 1864.
49 *1865/71; 1865/72 "dăruită bibliotecei gimnasiștilor Români de'n Cernăuți de M.G. Eminoviciu".*
50 *cf. N. Iosub, Mihai Eminescu si Aron Pumnul* - http://www.luceafarul.net/mihai-eminescu-si-aron-pumnul

semnăturilor prezente în cererea din 9 Martie 1865, adresată Prefecturii Botoșani, pentru emiterea unui pașaport, respectiv a celor 3 autografe de pe cărțile dăruite de Eminescu, datate 1865. Concluzia: Nu este semnătura sa și nici scrisul lui Eminescu !

Comparați forma literei inițiale M în cele două semnături, precum și bucla de sub semnătură !

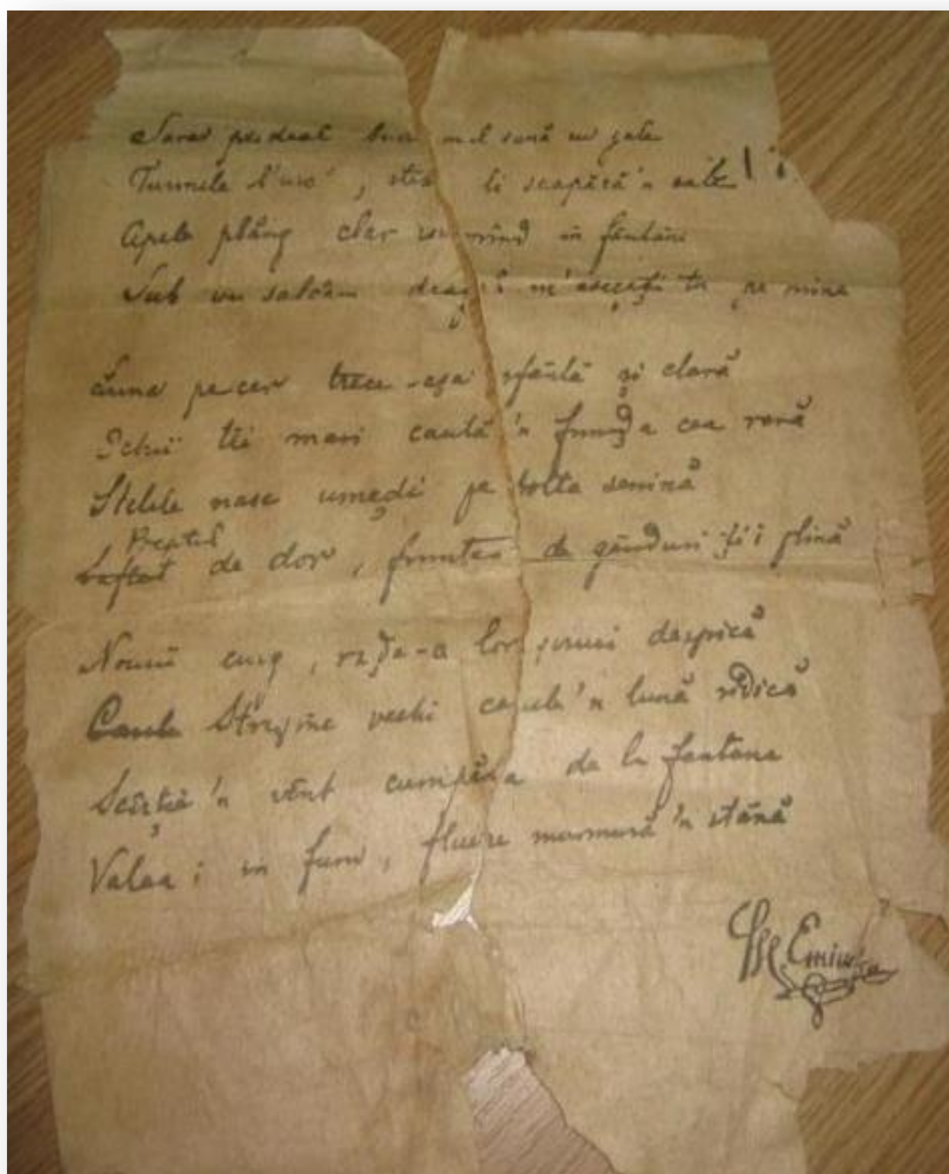
Un alt caz ce ridică semne de întrebare este legat de o carte din colecția lui Corneliu Vadim Tudor. Un studiu de specialitate ar putea să certifice dacă manuscrisul care i-a aparținut lui Corneliu Vadim Tudor, conținând poezia *”Și dacă ramuri*”, o vedetă a licitației Lavacow *(”Rare Books and Autographs*”), din 10.11.2015, are sau nu o semnătură veritabilă a lui Mihai Eminescu ?

Presa scria povestea acestei piese de colecție*: „Poezia se află printre filele unui caiet de panseuri ale unei domnișoare, care probabil că, la vremea lui septembrie 1887, însemna ceva mai mult pentru poet decât o altă fată. Pe pagina cu poemul se află și semnătura poetului. Manuscrisul provine din colecția scriitorului Corneliu Vadim Tudor, recunoscut pentru afinitățile sale față de Eminescu și pentru colecția de documente și cărți rare. Ineditul acestui caiet de panseuri constă și în textele savuroase ale politicianului ieșean George Scorțescu și ale lui Duiliu Zamfirescu”.*

Din punctul nostru de vedere, poezia este al lui Eminescu, dar scrisul și semnătura BA ! La acea dată poetul folosea o altă semnătură, și anume cea clasică.

12.Semnături falsificate

Sara pe deal buciumul sună cu jale
Turmele l'urc, stele le scapără 'n cale
Apele plâng clar izvorând în fântâne
Sub un salcâm dragă m'aştepţi tu pe mine

Luna pe cer trece-aşa sfântă şi clară
Ochii tăi mari caută 'n frunza cea rară
Stelele nasc umezi pe bolta senină
Pieptul de dor, fruntea de gânduri ţi-i plină

Nourii curg, raze-a lor şiruri despică
Streşine vechi casele 'n lună ridică
Scârţie 'n vânt cumpăna de la fântână
Valea-i în fum, fluiere murmură 'n stână

Eminescu

Sara pe deal....

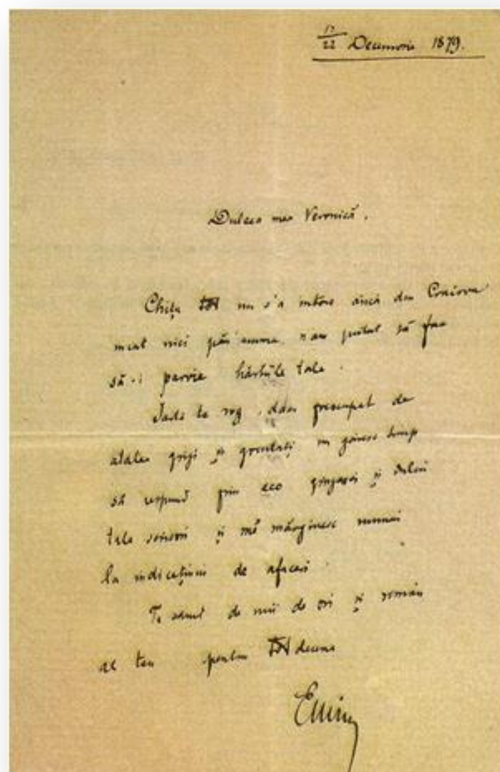
Un elev al *Grupului Scolar Petru Rareș* din municipiul Botoșani a descoperit pe un șantier arheologic din comuna Vorniceni, localitatea sa natală, fila de mai sus, în timp ce se juca.

Aceasta filă s-ar fi aflat într-un cufăr, elevul tăcând aproape 3 ani, după care s-a decis să o prezinte dirigintelui său. În cele din urmă, această foaie conținând o poezie eminesciană a ajuns la *Memorialul Ipotesti* pentru a putea fi verificată de specialiști.

Evident, era un fals, cu tot aspectul ei de copie reușită !

13.Semnături în scrisori private

În exemplul de mai jos avem un model simplificat de semnătură, care de fapt este un pseudonim : ”*EMIN*”. Este numele de alint al poetului, cu care i se adresa în corepondență Veronica Micle.

10/22 Decembrie 1879.

Dulcea mea Veronică.

Chițu tot nu s-a întors încă din Craiova
încât nici până acuma n-am putut să fac
să-i parvie hârtiile tale.
Iartă te rog, dar pricepi de
atâtea griji și greutăți în același timp
să răspund prin aceste gingașe și dulci
tale scrisori și mă mărginesc numai
la indicațiuni de afaceri.
Te sărut de mii de ori și rămân
al tău pentru totdeauna

Emin

”Emin”, alias Eminescu, în corespondența cu Veronica Micle.

14.Semnătura eminesciană – subiect de inspirație

Numele poetului nostru național este atât de cunoscut încât a devenit subiect de inspirație pentru artiști (pictori, muzicieni, sculptori, dramaturgi, poeți, scriitori, interpreți, compozitori etc).

Propunem mai jos câteva creații caligrafice ale numele *”Luceafărului”*, inspirate de semnătura acestuia, în format 2 D.

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

M. Eminescu

Asemenea *caligramelor* lui Guillaume Apollinaire, aceste creații artistice pot fi un gest de admirație nu numai față de conținutul scrisului eminescian, dar

mai ales pentru forma exterioară, caligrafică, de o frumusețe fără egal, semnătura fiiind o veritabilă capodoperă.

Prezentăm, în sfârșit, câteva exemple de folosire a posibilităților oferite de calculatorul electronic în redarea numelui marelui nostru poet, în format 3 D.

M. EMINESCU

M. Eminescu

M. EMINESCU

M. EMINESCU

M. EMINESCU

Aceste creații de factură grafică, evocând una dintre profesiile de tinerețe ale lui Eminescu, aceea de caligraf, au fost realizate cu ajutorul calculatorului electronic, utilizând programe specializate. Prin intermediul tehnicii actuale se pot crea foarte multe variante de ”*iscălituri* Eminescu”, atât în format 2 D, cât și 3 D.

Viena

24.01.2018